

Kutseõppe kvaliteedi hindamine

Tartu Kutsehariduskeskuse
majutamise ja toitlustamise,
reisimise, turismi ja vaba aja veetmise, iluteeninduse ja
juuksuritöö ning koduteeninduse
õppekavarühmade hindamisaruanne

Euroopa Liit
Euroopa Sotsiaalfond

Eesti
tuleviku heaks

„Kutsehariduse kvaliteedi hindamine ja kindlustamine“

2019

Sisukord

1. Sissejuhatus.....	3
2. Üldosa	5
3. Õppekavarühmade analüüs	6
3.1 Ülevaade analüüsis käsitletavatest ÕKR-dest	6
3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes.....	8
3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus.....	8
3.2.2 Õppimine ja õpetamine	15
3.2.3 Õpetajad.....	26
3.3 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hinnatavate õppekavarühmade osas.....	30

1. Sissejuhatus

Kutseõppe kvaliteedi hindamise eesmärk on toetada õppimiskeskse koolikultuuri arengut ning suurendada kutsehariduse usaldusväärsust.

Kutseõppe kvaliteedi hindamine võimaldab

- koolil saada tagasisidet õppeprotsessi kvaliteedi kohta ja soovitusi selle arendamiseks ning kasutada sõltumatu välishindamise tulemusi kooli strateegilises juhtimises;
- informeerida huvigruppe (õppijad, töömaailm, riik, ühiskond laiemalt) kutseõppe vastavusest siseriiklike nõuete, arengukavaliiste eesmärkide, töömaailma vajaduste ja õppijate ootustega.

Hindamiskomisjoni eesmärk on analüüsida õppe kvaliteeti õppekavarühmas ning anda analüüsi põhjal soovitusid õppe kvaliteedi parendamiseks. Hindamiskomisjoni analüüsi aluseks on õppekavarühma eneseanalüüs, õppe tulemuslikkuse näitajad õppekavarühma õppekavadel ning hindamiskülastusel kogutud andmed. Õppe kvaliteeti analüüsitakse hindamisvaldkondade kriteeriumide lõikes.

Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur (EKKA) moodustas hindamiskomisjoni, kuhu kuuluvad õppekavarühmale vastava valdkonna tööandjate esindajad ning kutseõppe eksperdid. Komisjoni liikmed on kinnitanud allkirjaga neile hindamise käigus teatavaks saanud informatsiooni konfidentsiaalsena hoidmise kohustust ja huvide konflikti puudumist. EKKA büroo on kooskõlastanud hindamiskomisjoni koosseisu kooliga. Kool kinnitas, et neil ei ole vastuväiteid hindamiskomisjoni liikmete osas.

EKKA juhataja 05.04.2019 korraldusega nr 1-19/30/2019 moodustati hindamiskomisjon koosseisus:

Maret Õunpuu	kutseõppe ekspert, OÜ Õunpuu koolitused, komisjoni esimees
Reet Taimsoo	kutseõppe ekspert, Eesti Kõrg- ja Kutsehariduse Kvaliteediagentuur, komisjoni sekretär
Ülle Ojamäe	kutseõppe ekspert, Haapsalu Kutsehariduskeskus
Anneli Rabbi	kutseõppe ekspert, Pärnumaa Kutsehariduskeskus
Indrek Kivisalu	tööandjate esindaja, Foodstudio Tallinn OÜ
Airi Ilisson-Cruz	tööandjate esindaja, AS Estravel
Aime Vilgas	tööandjate esindaja, Strand AS
Aili Anton	tööandjate esindaja, Duglas Education
Liia Viitas	tööandjate esindaja, OÜ Profitest

Lühike hindamisprotsessi ja külastuse kirjeldus

Hindamiskomisjoni liikmed läbisid EKKA korraldatud kutseõppe kvaliteedi hindamise koolituse. Komisjoni liikmed töötasid läbi kooli eneseanalüüsi aruanded. Hindamiskülastust ettevalmistava koosoleku käigus koostas komisjon esialgse külastuskava, mis kooskõlastati kooli ja EKKAga. Komisjoni liikmed leppisid kooli eneseanalüüsi aruande põhjal kokku täpsustamist vajavad teemad ning koostasid sellekohased küsimused iga intervjuu jaoks. Komisjonis lepiti kokku tööjaotus ja ülesanded hindamiskülastuse ajaks.

Hindamiskülastus toimus 15. ja 16. mail 2019.

Komisjon viis läbi kõik ajakavas kokku lepitud intervjuud ja tutvus kooli esitatud dokumentidega. Komisjon tutvus kooli õppekavarühmade õpikeskkonnaga, sh iluteeninduse õppebaasid, kooli hotelli, õpperestorani, sööklaga, õppeköögiga ja õppetöös kasutatavate seadmete ja vahenditega ning külastas õppetöö ja praktilise töö tegevusi.

Komisjon külastas 15.mail 2019 majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmade praktikaettevõtteid

1. Hotell Pallas, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Karl Tammega (hotellijuht/koostööpartner);
2. Big Ben Pubi, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Maret Sadamaga (toitlustusjuht);
3. V Spaa hotell ja konverentsikeskus, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Kaia Kiviloga (ettevõttepoolne praktikajuhendaja, vastuvõtu tööjuht, vilistlane);
4. SA Tartu Keskonnahariduse Keskus, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Eeva Vadiga (projektijuht);
5. Tartu LV Kultuuriosakond, kus vestles Ragnar Kekkoneniga (Tartu linnavolikogu liige/projektijuht, vilistlane).

Komisjon külastas 15. mail 2019 juuksuritöö ja iluteeninduse õppekavarühma praktikaettevõtteid

1. Dorpat Tervis, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Dagmar Seliga (praktikakohapoolne juhendaja, praktikuna tundide andja);
2. V Spaa, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Jaanika Siimetsaga (vilistlane, praktikakohapoolne juhendaja, tundide andja spaateenindaja erialal);
3. Avancia ilusalong, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Rena Sõmeriga;
4. Sasipea salong, kus tutvus ettevõtte töökeskkonnaga ja vestles Kaubi Kochiga.

Koolikülastus kulges ladusalt, sest oli kooli ja ettevõtete poolt hästi ette valmistatud, intervjueeritavad tundsid oma vastutusvaldkonda ja olid kohtumiseks ette valmistunud. Probleme ei esinenud.

Komisjoni koosolekul lepiti kokku ülesanded aruande struktuuri osas ja komisjoni arvamuste põhjal koostati aruande esmane variant.

Komisjon arutas liikmete seisukohti ja jõudis koostöös ühistele järeldustele, mis väljenduvad aruandes. Aruande lõpliku variandi koostamisel arvestati kooli kommentaare. Komisjon esitas lõpparuande EKKAle tähtaegselt 3.07.2019.

2. Üldosa

Kooli kontaktandmed:

koolijuhi nimi	Liivi Raudsepp, direktori asetäitja õppealal
kooli aadress	Kopli 1, Tartu 510115
telefon	7 361 866
e-post	Info@khk.ee
koduleht	https://khk.ee/
hindamise korralduse kontaktsikud koolis	Maire Merits, toitlustuse ja turismi osakonna juhataja, 7 361 864, maire.merits@khk.ee
	Reeli Engelbrecht, turismi ja majutuse juhtõpetaja, 7 361 812, reeli.engelbrecht@khk.ee
	Liivi Lõhmussaar, iluteeninduse ja tekstiili osakonna juhataja, 7 361 871, liivi.lohmussaar@khk.ee

Kooli eripära, missioon, visioon, väärtused

- Tartu KHK on Eesti suurim kutse- ja täiendusõppekeskus, mille põhitegevuseks on kutseõppes taseme- ja täiendusõppe läbiviimine. Lisaks pakub kool praktilise töö käigus tasulisi tooteid ja teenuseid.
- MISSIOON: Meistriks kujunemine praktilises õppes
- VISIOON: Elukestev õpe meistritelt tulevastele meistritele
- VÄÄRTUSED: Meisterlikkus, koostöö, uuenduslikkus, paindlikkus, hoolivus

Tartu KHK 2014-18.a arengukava neli peamist sihti ja peamised eesmärgid:

- Avatud kutsekooli arendamine
 - Sihtrühmade mitmekesistamine
 - Meistrite kooli arendamine
 - Rahvusvahelistumine
1. Õppijatest on kujunenud hinnatud meistrid
 2. Meil õpivad motiveeritud, eriala teadlikult valinud ja ettevõtlikud õpilased
 3. Mitmekesised võimalused elukestvaks õppeks täienduskoolitustel
 4. Sihtgrupid on teadlikud kooli tegemistest
 5. Kaasaegsed tehnoloogiad õpi- ja töökeskkonnas, tõhus ressursside kasutus
 6. Õpiprotsess toetab õppija arengut
 7. Töötajad on elukestvat õpet ja rahvusvahelist koostööd tähtsustavad oma ala meistrid
 8. Väärtuspõhine organisatsioonikultuur

Tartu KHK 2019-23.a arengukava peamised eesmärgid

- Õppija individuaalsust, huvisid, vajadusi ja võimalusi arvestav paindlik kutseõpe
- Koolipere loob ja õpib mitmekülgse koostöös
- Elukestva õppe võimalused vastavad töömaailma vajadustele
- Õpikeskkond on kaasaegne ja avatud

3. Õppekavarühmade analüüs

3.1 Ülevaade analüüsis käsitletatavatest ÕKR-dest

Tabel 1. Hinnatavad õppekavarühmad, õppekavad ja õppekavadel õppijate arv õppeaastate kaupa

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe	õppijate arv 2012/13 õa	õppijate arv 2013/14 õa	õppijate arv 2014/15 õa	õppijate arv 2015/16 õa	õppijate arv 2016/17 õa	õppijate arv 2017/18 õa	õppijate arv seisuga 2018/19 õa
Majutamine ja toitlustamine	Abikokk, 431 3.taseme kutseõpe	22	15	13	37	37	55	53
	Kokk, 441 4.taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe); 442 4.taseme kutseõppe esmaõpe	262	277	265	275	249	260	211
	Toitlustusteenindus, 441 4.taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	141	133	114	93	71	61	62
	Kelner, 442 4.taseme kutseõppe esmaõpe	20	15	12	1	1	7	-
	Kelner	16	-	-	14	10	12	-
	Toitlustuskorraldus, 453 5.taseme kutseõppe jätkuõpe	-	-	-	-	11	-	16
	Majutusteenindus, 441 4.taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	133	147	146	123	110	115	69
	Hotelliteenindaja, 441 4.taseme kutseõppe esmaõpe	-	-	-	29	25	15	6
	Hotelliteenindus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil, (esmaõpe)	38	40	40	2	1	-	-
	Hotelliteenindus (Spaateenindus), 412 kutseõpe keskhariduse baasil, (esmaõpe)	13	16	-	-	-	-	-
	Turismiette võtte teenindaja, 441 4.taseme kutseõppe esmaõpe (kutsekeskharidusõpe)	-	-	-	-	-	-	41
	Majutusteenuste korraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	12	13	10	1	-	-	-

Õppekava rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe	õppijate arv 2012/13 õa	õppijate arv 2013/14 õa	õppijate arv 2014/15 õa	õppijate arv 2015/16 õa	õppijate arv 2016/17 õa	õppijate arv 2017/18 õa	õppijate arv seisuga 2018/19 õa
turism ja vaba aia	Giid, 452 5.taseme kutseõppe esmaõpe; 453 5.taseme kutseõppe	-	-	-	16	7	-	-

	jätkuõpe							
	Loodusturismikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	9	8	8	7	1	-	-
	Reisikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	36	29	30	26	2	-	-
	Rekreatsioonikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	39	43	40	38	24	8	-
	Turismikorraldus, 412 kutseõpe keskhariduse baasil	55	50	50	24	5	3	-
	Aktiivtegevuste instruktor, 442 4.taseme kutseõppe esmaõpe	-	-	-	-	-	14	19
	Reisikonsultant, 452 5.taseme kutseõppe esmaõpe	-	-	-	15	12	1	17
	Turismiettevõtte juhtimine, 453 5.taseme kutseõppe jätkuõpe	-	-	-	1	1	5	6
	Turismikorraldaja, 452 5.taseme kutseõppe esmaõpe	-	-	-	14	22	27	20

Õppeka varühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase, esma/jätkuõpe	õppijate arv 2013/14 õa	õppijate arv 2014/15 õa	õppijate arv 2015/16 õa	õppijate arv 2016/17 õa	õppijate arv 2017/18 õa	õppijate arv seisuga 2018/19 õa
Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR	Juuksur, 4.tase esmaõpe	78	78	66	69	71	66
	Spaateenindaja, 4.tase esmaõpe	0	14	28	27	27	26
	Kosmeetik, 5.tase esmaõpe	0	0	0	0	11	32
Õppeka varühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase, esma/jätkuõpe	õppijate arv 2013/14 õa	õppijate arv 2014/15 õa	õppijate arv 2015/16 õa	õppijate arv 2016/17 õa	õppijate arv 2017/18 õa	õppijate arv 2018/19 õa
Koduteeninduse ÕKR	Kodumajandus, 4.tase esmaõpe	53	41	18	4	0	0
	Puhastusteenindaja- juhendaja, 4.tase jätkuõpe	0	14	9	1	0	0
	Puhastustööde juht, 5.tase jätkuõpe	0	0	3	3	0	0
	Puhastusteenindaja, 3.tase esmaõpe	0	10	6	16	11	5

Tabel 2. Õppekavad, millel ei ole õppetööd toimunud

Õppeka rühm	Õppekava kvalifikatsiooni-tase esma/jätkuõpe
1. Majutamine ja toitlustamine	Hotelliteenindaja (osakutse toateenija) 441 4. taseme kutseõpe esmaõpe
2.	Majutuskorraldus, 452 5.taseme kutseõppe esmaõpe
3. Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR	Küünetehnik, 3.tase esmaõpe

- Ülevaade planeeritavatest õpilaste arvudest

Tabel 3. Õpilaste arv aastal 2018 võrdluses planeeritud õpilaste arvuga aastaks 2023

Õppekavarühm	Õppijate arv 2018				Sihttulemus 2023		
	Õpilasi kokku	sh kutsekesk-haridusõpe	Kesk-hariduse baasil	sh tase 5.	Õpilasi kokku	sh kutsekesk-haridusõpe	sh tase 5.
Juuksuritöö ja iluteenindus	124		124	32	125		30
Koduteenindus (va vanglaõppe õppijad)	1		0		20		0
Majutamine ja toitlustamine	438	312	71	3	485	360	30
Reisimine, turism ja vaba aja veetmine	76	0	76	57	105	45	60
	639	312	271	92	735	405	120

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRis õpilaste arvu kasvu planeeritud ei ole, seal on õppekohad täidetud. Koduteeninduse ÕKR-s koolikülastuse ajal on õpilased ainult vanglaõppes, seega on planeeritav 20 õpilast selles ÕKR-is oluline kasv. Kasv on planeeritud ka nii majutamise ja toitlustamise kui ka reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKR-del. Majutamise ja toitlustamise ÕKR-s on planeeritud kasv 10%, reisimise, turism ja vaba aja veetmise ÕKR-s 28%, mida võib pidada oluliseks planeeritavaks kasvuks.

3.2 Analüüs hindamisvaldkondade lõikes

Hindamisvaldkonnad on:

- õppekavad ja õppekavaarendus,
- õppimine ja õpetamine,
- õpetajad.

3.2.1 Õppekavad ja õppekavaarendus

Hindamiskriteeriumid

1. õppekavaarendus on eesmärgistatud, süsteemne ja juhitud; õppekavasid koostatakse ja arendatakse arvestades õppijate ja tööturu koostavaid vajadusi;
2. õpe on kavandatud arvestades õppijate eripäraga, õppesisu ja -meetodid ning hindamiskriteeriumid ja -meetodid toetavad õppijat õpiväljundite saavutamisel ja võtme pädevuste arendamisel.

Õppekavaarendus ja uute õppekavade koostamine on pidev protsess, eesmärgistatud, süsteemne ja hästi juhitud. Lähtuvalt kooli 2014-2018.a arengukavast on õppekavaarenduse eesmärk pakkuda paindlikke elukestva õppe võimalusi, mis tagavad lõpetajatele mitmekülgsed oskused ja teadmised tööturul toimetulekuks, õpilased on tulevased meistrid. Õppekava arendustegevust koordineerib osakonnajuhataja, koostöös kooli juhtidega arutatakse läbi perspektiivplaanid ja seatakse sihid. Õppekavade ja moodulite rakenduskavade praktilist arendustegevust juhivad õppekavahoidjad, kes kaasavad arendusse nii õpetajaid, õpilasi kui ka tööandjaid. Arendatud on 3., 4. ja 5. taseme õppekavasid. Õppekavahoidjate juhtimisel vaadatakse kord aastas õpetajate, tööandjate, õpilaste ja vilistlaste tagasiside põhjal õppekavad üle, arutatakse läbi kitsaskohad ning viiakse sisse muudatused. Tagasiside põhjal on palju muudatusi viidud sisse hindamisse, muutes hindamisülesanded praktilisemaks, mis toetab kutseeksamikis ettevalmistumist ning hilisemat tööturule rakendumist.

Heaks näiteks tööandjate panusest õppekavaarendusse on hotell Pallase hotellijuhi osalemine 4. taseme turismiettevõtte teenindaja õppekava arendamise koosolekul aprillis 2019, kus analüüsi esimese õppeaasta tulemusi õppekava rakendamisel. Analüüsi tulemusena tehti ettepanekuid õpilase praktikale mineku ettevalmistuse muutmiseks. Muudatusi rakendatakse järgmisel õppeaastal.

Õppekavaarenduses tehakse koostööd teiste kutsekoolidega, SA-ga Innove, Kutsekoja, erialaliitudega, nt Eesti Juuksurite Ühendusega ning Tartu linnaga. Koostöö hea näitena Tartu linnaga saab nimetada toitlustuse ja turismi osakonna juhataja osalemist Tartu linna koolide toitlustamiseks väljakuulutatud hangetes menüüde hindajana. Sellistelt kokkusaamistelt saab ÕKR sisendit õppetöösse ja õppekavade arendusse, nt on arendamisel taimetoidu moodul rahvusvahelise projekti raames. Mooduli valmides saab seda pakkuda nt koolide kokkade täienduskoolituseks.

ÕKR-de rakenduskavades muudeti õpetajate tagasiside põhjal moodulite õpetamise järjestust. Õppijate, lõpetajate ja vilistlaste tagasiside põhjal muudeti nt reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmas moodulisest teemade järgnevust ja moodulite jagunemist õppeaastati nii, et osad moodulid on läbi kahe aasta, osad esimesel või teisel aastal. Tagasiside põhjal on korrastatud iseseisva töö mahtusid moodulite sees, õppekavadesse on lisatud valikõpinguid, nt turismikorraldaja õppekavas arvutigraafika baaskursus trüki- ja veebigraafika valmistamiseks, tootearendus.

Eneseanalüüsis on kirjas, et õppijatel on võimalik valida valikõpinguid ÕKR-i õppekavadest, ülekoolilistest valikõpingutest, kooli teistest õppekavadest. Siiski on valikõpingutega seotu nii õpilaste kui õpetajate sõnul väljakutse. Õppekavas kirjeldatud valikõpingu moodul avatakse juhul, kui selle on valinud vähemalt 50% õppegrupis olevatest õpilastest. Õppekavadel, kus õppijaid on vähe, nt reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmas, pole võimalik õppijatele nende soovidekohaseid valikõpinguid pakkuda ja kursusel õpivad kõik samu valikõpingute mooduleid. Põhimõtteliselt on küll võimalik valida ülekoolilisi valikõpinguid, kuid see jääb enamasti korralduse taha – toimumise aegu pole võimalik sobitada oma tunniplaani, sest aeg langeb kokku põhiõppe toimumise ajaga. 2019.a planeeritakse pöörata erilist tähelepanu ülekooliliste valikõpingute kättesaadavusele, mis annab võimaluse valida valikõpinguid ka individuaalselt ja õppijale sobival ajal. Komisjon toetab kooli pakutud lahendust. Lisaks soovitame kaaluda valikõpingute päevi.

Majutamine ja toitlustamine

Eneseanalüüsi aruandes on nimetatud majutamise ja toitlustamise ÕKR õppekavade arendamise eesmärgid: üleminek õpiväljundipõhiste õppekavadele ning nende vastavusse viimine 2013.aastal jõustunud kutseõppeasustuse seadusega. Komisjoni hinnangul on eesmärgid saavutatud ja õppetöö aluseks on väljundipõhised õppekavad.

Hinnataval perioodil on ÕKR-s uuendatud nii 3., 4. kui ka 5.taseme õppekavasid ja on koostatud vastavad rakenduskavad. Õppijatelt saadud tagasiside põhjal vähendati nt teeninduse mahtu koka õppekavas.

Eneseanalüüsist tuleb välja, et õppijate arv majutamise ja toitlustamise ÕKR õppekavadel langeb. Nt hotelliteenindaja õppekaval õpib 2018/2019 aastal 6 õppijat (koolikülastuse ajal vaid 4). Kooli arengukavas 2019-2023 on sihiks majutamise ja toitlustamise ÕKR-s õppijate arvu kasv 10%, võrreldes 2018. aastaga (438-485), sh 5.taseme õppijate arvuks 30. 2018/19 õa võeti vastu õppijad 5. taseme toitlustuskorralduse jätkuõppele, statsionaarne õpe, õppeaeg üks aasta, sessioonõpe. Komisjon soovib kaaluda 5. taseme toitlustuse korralduse õppekaval ka statsionaarset töökohapõhist õpet, mis võib tuua õppijaid juurde, sest kooli eesmärk on mitmekesistada sihtrühmi. Intervjuudel kinnitasid tööandjad, et vajadus 5. taseme õppekava järele on olemas. Nende arvates on ettevõtetes võimalik koolitada juba töötavaid keskastmejuhte. ÕKR-s seni (kevad 2019) töökohapõhist õpet ei ole. Paindlikku õppimist võimaldaks töökohapõhine õpe nendele, kes juba töötavad valdkonnas. Kuigi osakonnajuhataja sõnul koolitavad tööandjad sageli ise välja oma töötajad, soovib komisjon pakkuda tööandjatele võimalust koostöös avada nt kelneri erialal töökohapõhine õpe.

Osakonnajuhataja sõnul soovivad sageli kooli õppima asuda töötavad inimesed, kel on eriala olemas, kuid nüüd tahavad midagi juurde õppida. Nemad ootavad koolilt lühikursusi. Ka OSKA 2018.a uuringu põhjal ei ole pikaajaline õpe kiiresti muutuvus ühiskonnas kõige sobivam võimalus erialateadmiste ja -oskuste omandamiseks. Elukestva õppe võimaluste mitmekesistamiseks soovib OSKA raport anda erialaoskusi ja -teadmisi osade kaupa. Tulevikus võimaldaks see töötamise kõrvalt omandada osakutseid ja jõuda lõpuks tervikkutseni. Töötavatele inimestele soovib komisjon pakkuda paindlikke, lühiajalisi õppimisvõimalusi ehk õpiampse, nt täienduskoolituse raames.

Intervjuust hotelli Pallas tegevjuhiga selgus, et vajadus täiendusõppe järele on olemas, näiteks vastuvõtutöötajatele teenindusjuhtimises, probleemide lahendamises, kommunikatsiooni teemadel. Tartu KHK koolitus- ja nõustamiskeskus pakub valdkonnas erineva mahuga, tasuta ja tasulisi koolitusi, mis on populaarsed. Näiteks 2018.a korraldati valdkonnas 33 erinevale sihtrühmale mõeldud koolitust või õpituba, kokku 415 lõpetajaga. Pikematest koolitustest on igal aastal on läbi viidud kaks abikoka koolitust mahuga 140 tundi ja koka koolitus 640 tunniga. Mõlema koolituse lõpetajatel on võimalus taotleda vastavat kutset.

ÕKR õppekavad pakuvad ühe kutseala raames erinevaid EKR tasemeid (nt esmaõppe õppekavad abikokk tase 3, kokk tase 4, jätkuõpe toitlustuskorraldus tase 5). Õpilased sooritavad õpingute lõpus kutseeksameid, sooritamise edukus on eneseanalüüsi perioodil olnud keskmiselt 92,9%.

Õpetajad nimetasid probleemina, et toitlustuskorralduse õppekavas oli valikõpinguid täpselt selles mahus, mis saab valida (10 EKAP-it). Probleemi lahendamiseks suurendati valikõpingute osakaalu: 2019.a märtsis alustanud kursusele lisati 5 EKAP-it valikuid, arvestati uue õppegrupi soovidega.

Lisaks loodi eritoitlustamise, molekulaargastronoomia, meistriklassi valikõpingute moodulid. Õpilastele meeldib, et nad saavad valida mooduleid kooli teistest ÕK-dest, näiteks on õpilased valinud kondiitri erialalt trühvlite valmistamise valikõpingud.

Majutamise ja toitlustamise ÕKR peab parendusvaldkonnaks koostööd valdkonna tööandjatega. Intervjuudest selgub, et kevadeti kokku kutsutud aruteludele ei tule tööandjad kohale, kuna nad on sel perioodil hõivatud hooaja ettevalmistustega. Koostöökõs tööandjatega on vaja leida sobiv aeg ja vorm. Komisjon soovib korraldada ettevõtjatega kohtumine talveperioodil, kui nad ei ole nii hõivatud, nt tööandjate päeva raames, kus saaks neid kaasata nii õppekavade arendamisse kui arutada praktikaga seonduvat. Kommunikatsioon osapoolte vahel ei toimi hästi, selle parendamiseks soovime olukorda analüüsida ja koostada kommunikatsiooniplaan.

Reisimine, turism ja vaba aja veetmine

Tartu linna arengukava 2018-2025 näeb ette turismi elavdamist, mis peaks valdkonnas kaasa tooma uusi töökohti. Tööandjate kinnitusel on juba praegu olemas tööjõuvajadus, nt seiklusparkides. Samas langes õppekavarühmas õppijate arv 2016/17 õa eelnevate aastatega võrreldes umbes poole võrra ja on sellele tasemele jäänud. Kool tunnistab probleemi, märkides nii oma arengukavas kui ka ÕKR aruandes, et RKT täitmine on olnud oodatust madalam. Põhjusena tuuakse huvi puudumine valdkonna vastu ja õpingute katkestamine. Probleemi lahendamiseks näeb kooli 2019-2023 arengukava ette ÕKR-is erineva taseme ja paindliku õppetöö korraldusega õppekavade loomist ning valdkonna populariseerimist.

ÕKR õppekavade eest vastutab turismi ja majutuse juhtõpetaja. Õppekavarühmas on seoses uute kutsestandardite kasutusele võtmisega välja töötatud uued õppekavad, nt reisikorralduse õppekava asendati reisikonsultandi õppekavaga. Lisaks on välja töötatud giidi ja turismiettevõtte juhtimise jätkuõppekavad. Praegu toimub aktiivtegevuste instruktori õpe ainult keskhariduse baasil, kuid arengukava näeb ette aktiivtegevuste instruktori õpetamist ka põhikoolijärgsetele õppijatele.

Intervjuude põhjal saab öelda, et õpetajad peavad valdkonnas perspektiivikaks ennekõike lühikesi õppekavasid ja täienduskoolitusi täiskasvanutele. Sisend lühikeste õppekavade väljatöötamiseks tuleb piirkondlikelt turismiettevõtjatelt, nt Sibulatee ettevõtelt. Nende ettepanekute ja koolipoolsete ideede põhjal on koostamisel uus, lühike, vajaduspõhine õppekava nimetusega „turismi sihtkoha arendamine“, mis plaani kohaselt rakendub 2019.a sügisel. Tartumaa 2040 arengustrategias on turismiarenduse vallas välja toodud teadmuspõhine tootearendus piirkondliku turismitaristu ja -teenuste edendamiseks, seega saavad uuel õppekaval õppijad selle eesmärgi saavutamisel kaasa aidata. Eriala plaanitakse levitada piirkondlike turismiettevõtete ja organisatsioonide kaudu. Õppijatena nähakse peamiselt turismiettevõtete töötajaid, kel pole erialast haridust. Viimasel kolmel aastal on ÕKR-s läbi viidud 4-7 täienduskoolitust aastas, keskmise mahuga 48 tundi. Kokku on täienduskoolitused lõpetanud 2016-2018.a 198 inimest. Intervjuude osalenud praktikakohtade poolsed juhendajad on valmis kooliga koostöös läbi viima täienduskoolitusi. Praktikute kaasamine tagaks tihedama seose töömaailmaga. Koolituskeskuse juhi sõnul on arenguruumi ettevõtetele vajaduspõhiste täienduskoolituste pakkumises. Siin näeb komisjon vajadust arendada turundust, kasutades erinevaid kanaleid, nt reklaamida täienduskoolitusi praktikaetevõtete juhendajate koolitustel ja teistel kohtumistel koostööpartneritega.

Õppekavarühm kaalub ka mittestatsionaarset õpet töötavatele inimestele. Komisjon soovib koostöös tööandjatega leida ettevõtted, mis õpetavad ise välja erialase ettevalmistuseta töötajaid või kus on vajadus sellise õppe järele ja pakkuda neile töökohapõhise õppe võimalust. Seni on

töökohapõhiseõppe avamiseks pöördunud Sibulatee ettevõtjate poole. Komisjon toetab mittestatsionaarse ja statsionaarse töökohapõhise õppe avamise mõtet, soovib leida atraktiivne eriala ning seda erinevaid kanaleid pidi reklaamida.

Moodulite rakenduskavades planeeritud õppe- ja hindamismeetodid on mitmekesised, võimaldavad õppijate aktiivset osalemist, ülesanded on praktilised ja elulähedased. Sageli on kaasatud ettevõtted ja organisatsioonid väljastpoolt kooli, nt õppekäigud, sündmuste korraldamisest osavõtmine. Lähtutakse reaalsest elulisest situatsioonist, nt aktiivtegevuste instruktori õppekaval klienditeeninduse mooduli hindamisülesanne on seotud konkreetse ettevõttega. Kokkuvõtval hindamisel kasutatavad mooduliteülesed hindamisülesanded on samuti praktilised ja elulähedased, eeldavad koostööd nii õpetajate vahel kui kooliväliste partneritega, nt sihtkoha arenduse hindamisülesanne koostöös reaalse turismipiirkonnaga. Aktiivtegevuste instruktori õppekava lõputöö on seotud praktilise tegevusülesande sooritamise ja praktikaettevõttes ettevõttepoolse praktikajuhendaja juhtimisega. Teoreetilisi teadmisi kontrollitakse praktiliste tegevuste käigus.

Iluteenindus ja juuksuritöö

Juuksur tase 4 eriala õppekava muudeti ja õppemahtu suurendati 90 EKAPilt 120 EKAPile. Muudatuse ajendiks oli tööandjate tagasiside ja kutsestandardi muutus. Uues õppekavas suurenes praktilise töö ja praktika osakaal. Uus õppekava rakendus 2018.a sügisel, tulemusi ei ole veel analüüsitud.

Küünetehnik tase 3 õppekava töötati välja ja õpet pakuti tasulise õppena. Õppekavaarenduse ajendiks oli valminud kutsestandard ja Iluravi Rahvusvahelise Erakooli tegevuse lõpetamine Tartus. Õppekava ei ole tööle rakendunud õppijate puuduse tõttu. Töömaailm pakub küünetehnikule arvukalt lühikesi kursuseid ning ÕKR-i pakutav pikem õppeaeg ei suuda konkureerida. Valminud on uus, küünetehnik tase 4 kutsestandard, mis annab võimaluse arendada välja ka 4. taseme küünetehniku õppekava. ÕKR kaalub võimalust see õppekava välja töötada.

Kosmeetik tase 5 õppekava on edukalt tööle rakendunud, õppijate rahulolu on kõrge. Kosmeetiku kutseõpet pakub Tartu KHK piirkonnas ainukesena. TKHK 2019-23 arengukavas on ÕKR-I sõnastatud väljakutse viienda taseme meisterjuuksuri õppekava koostamine ning antud eriala õpetamisega alustamine.

Õpilaste tagasiside ülevaatest ja intervjuudest õpilastega selgus, et koolist saadava haridusega on nad rahul. Intervjuudes tööandjatega toodi esile, et ka nemad on rahul koolis antava haridusega ja nende ootused on täidetud. Rakenduskavades on õpiväljundid, õppesisu ja -meetodid omavahel kooskõlas. Näiteks näohoolduse mooduli eesmärgiks on, et õpilane teeb iseseisvalt näohooldusprotseduure erinevatele nahatüüpidele. Õppemeetoditest kasutatakse loengut, arutelu, analüüsi, paaristööd ja praktilist tööd. Mooduli lõpuhinde saamiseks peab õpilane esitama kolm iseseisvat tööd, sooritama mooduliülese teooria testi ja tegema praktilise töö, mille käigus teeb klassikalise näohooldusprotseduuri koos mehhaanilise puhastuse, massaaži, ripsmete ja kulmude keemilise värvimise ja kujundamisega ning kasutab lisaks elektrilist kosmeetilist aparati. Tööandjad on rahul õpilaste oskuste ja teadmistega ning võtmepädevustega, mida kinnitab ka tööandjate tagasiside praktika kohta.

Võtmepädevuste arendamine toimub nt klienditeeninduse moodulis kooli õppesalongis, kus klienti teenindades saab arendada õppija iseseisvust, suhtlemisoskust, vastutustunnet ja otsustusvõimet. Lõpetajad on andnud tagasisidet klienditeeninduse mooduli parendamiseks, tehes ettepanekuid õpetada veel rohkem kliendiga suhtlemist ja konsultatsioonioskusi. Juuksuri erialal on kaasatud Baltikumi suurima juuksurialongiketi salon+ juht läbi viima klienditeeninduse moodulit lähtudes töömaailma vajadusest.

Õppijate ja tööandjate ettepanekul on suurendatud valikõpingute võimalusi (nt spaateenindajal erinevad massaažiliigid, juuksuritel võistlusteks soengute tegemine). Valikõpingute pakkumisel on kaasatud tööandjad, nt õpetajana spaateenindaja õppekaval. Valikõpinguna on rakendatud majanduse ja ettevõtluse moodul, mille koostamisel lähtuti vilistlaste ja tööandjate tagasisidest. Intervjuudest selgus, et õpilased hindavad ettevõtluse valikmoodulit kõrgelt, kuna juuksur ja kosmeetik on valdavalt väikeettevõtjad. Lähtuvalt õpilaste tagasisidest on valikmoodulitena rakendatud nt juuksuri erialal meeste- ja naiste juukselõikuste kombineerimine ning habemenõuga habeme kujundamine, kosmeetiku erialal kerged päevasoengud.

Õppekava õpiväljundite saavutamist hinnatakse kutseeksamiga. ÕKR-i õpilased on teadlikud kutsetunnistusest ja valivad teadlikult kooli lõpetamiseks kutseeksami. Kutseeksamite sooritamise protsent on kõrge, peaaegu 100%. Spaateenindajad on sooritanud kutseeksameid neljal aastal, kõik kutse taotlejad on kutse saanud. Juuksur tase 4 kutseksam sooritati 100%liselt 2013/14 õa-l. Kahel järgneval aastal jäi kutseeksami sooritanute protsent 91-97 vahele, viimasel kahel aastal on see taas 100%.

Lõpetajate osakaal ÕKRis on samuti väga kõrge (70-95%). ÕKRi lõpetanud õpilaste rakendumine tööturul on kõrge. Lõpetajate tagasiside kinnitab, et omandatud erialaseid teadmisi hinnatakse kõrgelt ja omandatud kutsealast haridust peetakse väga heaks sisenemaks tööturule.

Edasiõppimise osakaal peale omandatud kutseharidust on väike, kuna tegemist on täiskasvanud õppijatega, kes on teinud oma erialase valiku teadlikult.

2016-2018 on ÕKR pakkunud 4-11 täienduskoolitust aastas, kokku 434 lõpetajaga, keskmine osalejate arv oli 19.

Koduteenindus

Õppekavareformi käigus 2013. a muutus antud ÕKR kodumajanduse õppekava ja 2014. a koostati osakonnajuhataja eestvedamisel kolm uut erineva tasemega õppekava: puhastusteenindaja, puhastusteenindaja juhendaja ja puhastustööde juht. Igal vastuvõtuperioodil on välja kuulutanud vähemalt üks eriala, kuid alates 2015/2016 õa pole õppegrupe soovijate vähesuse tõttu avada saanud. Üksikud huvilised, kes esitasid avalduse, suunati täienduskoolitustele. Tartu KHK pakub antud ÕKR-is aktiivselt ka erineva mahuga täienduskoolitusi, nt 2018.a 10 täienduskoolitust 141 lõpetajaga.

Tartu vanglas toimub puhastusteenindajate kutseõppe alates 2014. a, igal aastal on üks õppegrupp läbinud 60 EKAP-ise koolituse. Õppekava on kohandatud vanglaõppele sobivaks. Alates 2019. aastast plaanitakse vanglaõppes vastuvõttu kaks korda aastas, septembris ja jaanuaris, kuna ÕKR-l on plaanis minna üle lühemale õppekavale, 30 EKAP. Muutus on tulenenud sihtrühmast, pikk õppekava ei ole neile sobilik, sest kinnipeetavate vabanemisel lõpeb neil võimalus õppimist jätkata.

Eneseanalüüsist leiame, et ÕKR soovib vastavalt tööturul toimuvatele muutustele koolitada inimesi, kes tahavad pakkuda kodukoristusteenust. Vastavate õppekavade koostamiseks annavad hea võimaluse 18.05.2017 kinnitatud valdkonna kutsestandardid - puhastusteenindaja abilise tase 2 ja puhastusteenindaja tase 3, spetsialiseerumise võimalustega eripuhastustöötaja ja majutusasutuse toateenindaja. Puhastusteenindaja-juhendaja, tase 4 kutsestandard annab võimalused spetsialiseeruda majutusasutuse toateenindajaks või eripuhastustööde spetsialistiks. Puhastus- ja kodumajanduse eriala riiklik õppekava annab võimaluse koostada 4.taseme kutsekeskhariduse õppekava puhastusteenindaja-juhendaja. Kuna läbitakse moodulid puhastamine ja koristamine, toitumine ja toitlustamine, kodumajanduse alused, laste ja eakate hooldamine, tekstiilide hooldamine ja eripuhastustööd, siis nimetatud õppekava lõpetajad oleksid võimelised leidma tööd kodukoristusteenuste ja hooldusteenuste pakkujatena.

Arenguvaatena näeb ÕKR madala haridustasemega noortele õppe pakkumist ja elukestva õppe pakkumist erinevatele sihtrühmadele, kuid konkreetseid samme astunud ei ole. Soovitame õppekavade sihtrühmadena käsitleda erivajadusega õppijaid, erialase tasemehariduseta täiskasvanuid, keskhariduseta täiskasvanuid, aegunud oskustega vanemaealisi inimesi, kellele pakkuda ka lühikesi õppekavasid ja/või töökohapõhist õppevormi. Tartu, Valga, Põlva ja Jõgeva maakondades on palju (kokku 31) hoolekandeesutusi, kus 2.-4.taseme õppekavade lõpetajad leiaksid töökoha, ning kelle seast soovib komisjon leida ka partnereid koostööks töökohapõhise õppe rakendamisel. Soovitus on kooskõlas Tartumaa 2040 arengustrateegiaga, kus üheks sihiks on nimetatud kättesaadav ja mitmekesine täiskasvanuharidus, vanemaealistele sobivate töökohtade valiku ja ümberõppe korraldamine.

Koduteeninduse ÕKR kuulub iluteeninduse ja tekstiili osakonda, mille teiste õppekavadega kokkupuudet ei ole. Komisjoni arvates ei pöörata koduteeninduse ÕKR-i arengule piisavalt tähelepanu. Arenguvaatena soovib ÕKR liita puhastusteenindaja tase 3 õppekava toitlustuse ja turismi osakonnaga. Komisjon toetab soovi, kuid teeb ettepaneku viia toitlustuse ja turismi osakonda kõik koduteeninduse ÕKR-i loodavad õppekavad, kuna õppekavadel on piisavalt suur ühisosa majutamise ja toitlustamise õppekavadega ja vastavatel kutsetel on võimalik spetsialiseerumine toateenindajaks.

Järeldused

Tugevused

- Õppekavade arendamisse on kaasatud õpetajad, arendamist koordineerivad õppekavahoidjad, arvestatakse nii õpetajate kui õppijate ja tööandjate tagasisidet, mis tagab õppekavade pideva parendamise.
- Õppekavarühmad on teadvustanud erinevatel tasemetel lühikeste töömaailma vajadustele vastavate õppekavade väljatöötamise ning töökohapõhise õppe pakkumise vajaduse ja alustanud vastavate arendustegevuste või nende planeerimisega.
- Õpetajate omavahelise koostööna on praktilised ja elulähedased ülesanded planeeritud nii õppe- kui hindamismeetoditena, sh ka mooduliülesannetena ning lõpueksamina, mis seob teooria ja praktika ning on heaks ettevalmistuseks tööeluks.
- Hästi kavandatud lõimingud kajastuvad moodulite hindamisülesannetes, mis seovad õppe sidusaks tervikuks.

- Tööandjad hindavad praktikantide teadmisi ja oskusi praktikale saabudes kõrgelt, mis on märk õppijate heast ettevalmistusest praktikaks ning teooria ja praktika sidususest.
- Vanglaõppe pakkumine koduteeninduse ÕKR-is, mis loob kinnipeetavatele paremad võimalused pärast vabanemist hakkamasaamiseks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Ülekooliliste valikmoodulite valimise võimalus jääb korralduslike takistuste taha. Soovitame korraldada ülekooliliste valikõppe moodulite õpetamine sellisel ajal, et need oleks paremini kättesaadavad.
- Õppijaid napib majutamise ja toitlustamise, reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKR-des. Soovitame koostada ja pakkuda mittestatsionaarse ja statsionaarse töökohapõhise õppena lühikesi õppekavasid, erineva vanusega, erineva töökoormusega ja kogemusega õppijatele. Soovitame laiendada turunduse sihtrühmi, kaasata tööandjaid, õppijaid, turundusspetsialiste.
- Kommunikatsioon ÕKR-de ja tööandjate vahel on ebapiisav. Soovitame tihedamat suhtlemist töömaailma esindajatega neile sobival ajal, sidudes võimalusel õppekavaarenduse teema praktikajuhendamise, erialade turundamise jm töömaailma puudutavate teemadega. Soovitame reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKR-is korraldada vajaduspõhiseid täienduskoolitusi ja kaasata koolitajatena töömaailma esindajaid.
- Koduteeninduse ÕKR-i arengule ei pöörata iluteeninduse ja tekstiili osakonnas piisavalt tähelepanu. Komisjon toetab ÕKR-i soovi viia praegu rakendatav õppekava toitlustuse ja turismi osakonda, kuid soovib luua juurde õppekavasid 2., 3. ja 4.tasemele ning viia kogu ÕKR toitlustuse ja turismi osakonda.

3.2.2 Õppimine ja õpetamine

Hindamiskriteeriumid

1. **õppijate erialavalik on toetatud;**
2. **õpikeskkond, sh materjalid, vahendid ja tehnika toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
3. **õppekorraldus, sh praktilise töö ja praktikakorraldus lähtub õppijate ja õppevormide eripärast ja toetab õppijat õpiväljundite saavutamisel;**
4. **õppesisu, -metoodika ja hindamine, sh praktilisel töö ja praktilal lähtub õpiväljunditest;**
5. **õppijate toetamiseks on loodud tugiteenused ja need on õppijale kättesaadavad.**

TKHK-ses koordineerib ja korraldab õppimisvõimaluste tutvustamist erinevatele huvigruppidele, sõltumata ÕKR-ist, peamiselt kooli turundusjuht. Eneseanalüüsi põhjal võib öelda, et infot edastatakse erinevate kanalite kaudu (trüki-, veebi-, sotsiaalmeedia), erialasid tutvustatakse õpilaste osalusel mitmekülgsete tegevuste kaudu, nt töötoad messidel, virtuaaltuurid, töövarjupäevad, avatud uste päevad koolis. Turundustegevus ei ole siiski alati soovitud tulemust andnud, nt turismi, reisimise ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse erialadel, kus õppekohad ei ole täitunud.

Alates 2016. aastast võttis Tartu KHK kasutusele erialagruppide koondnimetused, nt ilukool, ehituskool jt, mis lihtsustab kodulehel informatsiooni otsimist. Intervjuud õpilastega kinnitasid, et koduleht on informatiivne ning annab hea ülevaate pakutavatest erialadest.

Sisseastujatel on võimalus esitada dokumendid kahele erialale. Tavaliselt asub õpilane pärast komisjoni otsuse teatavaks tegemist õppima esimese valiku erialale. Avaldusi võtavad vastu tugispetsialistidest ja Rajaleidja/töötukassa karjäärinõustajatest moodustatud meeskonnad, kes on vastuvõtul valmis kandidaate nõustama. Tugikeskuse töötajate eesmärk on varakult märgata tugiteenuse vajadust ja pakkuda individuaalset tuge. Tugispetsialistid ütlesid intervjuul, et kui hiljem tekib õppijal vajadus toetuse järele, on tal kergem tugitöötaja poole pöörduda, sest on temaga juba sisseastumisel kohtunud. Vastuvõtul saavad õppijad nõu ka eriala valiku suhtes, nt reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühma õpilased, kellega vestlesime, olid saanud sisseastumisel soovitusel valida laiemapõhjalisem eriala kui neil algelt plaanis oli ja on otsusega väga rahul. Vastuvõtuvestlusi viivad läbi kutseõpetajad. Alates 2018 a viiakse kandidaatidega vestlused läbi gruppintervjuudena, mis on saanud head tagasisidet nii õpetajatelt kui sisseastujatelt.

Õpilased kirjutavad sisseastumisel motivatsioonikirja. Motivatsioonikirja kirjutades mõtleb õpilane veelikord läbi, millist eriala ta soovib õppima asuda. Vastuvõtukomisjon nõustab õpilast, et ta leiaks endale sobivaima eriala.

Uude kooli sisseelamise hõlbustamiseks on ellu kutsutud „Saame tuttavaks nädal“, mille eesmärk on saada tuttavaks iseendaga, kaaslastega, kooliga, linnaga.

Kui õppetöö käigus selgub, et õpilane ei ole oma erialavalikuga rahul ja soovib õpingud katkestada, pakutakse talle võimalust liituda kutsevaliku aasta (KVA) programmiga. Kutsevaliku aasta võimaldab tutvuda ka teiste erialadega ja kas saada kinnitust, et valitud eriala on sobivaim või vahetada eriala. Õpetajate sõnul on oma valikus eksinud õppijatel vabade õppekohtade olemasolul ka võimalus liikuda teisele erialale. Eriala vahetajaid õppetöö alguses on olnud üksikjuhtumid.

Õpikeskkonna arendamisel tuginetakse arengukava eesmärgile „Õpi - ja töökeskkond on kaasaegne“. ÕKRide õppekeskkonnaks on auditoorse ja praktilise töö klassid ja praktikabaasid koolis. Osakonnajuhataja koos haldusjuhiga planeerib õpikeskkonna remonte ja laiendusi vastavalt vajadusele ja eelarve võimalustele ning arvestades õpilaste ja klientide tagasisidet. Tartu THKs töötab töökeskkonnanõukogu, kelle ülesandeks on analüüsida töökeskkonna nõuetele vastavust ning teostada järelevalvet.

Osa õppeklasse on muudetud teiseldatava mööbliga funktsionaalsemaks ja mugavamaks. Liigutatavad toolid ja lauad võimaldavad erinevate õppemeetodite rakendamist. Auditoorse tööga seotud klassid on varustatud esitlustehnikaga ja WIFI võrguga. Õppetöö läbiviimiseks vajalikud õppevahendid on olemas. Infokogu on varustatud piisava erialase kirjandusega ja arvutitega, mida saab kasutada õppetöök. Lisaks infokogule on õppijatel olemas õpilaskodu, toitlustamine, õpilasesinduse ruum, meditsiiniline abi, võimalused tegeleda huvitegevusega (koolibänd, sport). Intervjueeritud õpilased hindasid õppekeskkonda väga heaks ja meeldivaks. Õppetööd toetab kooli õppeinfosüsteem (Siseveeb).

Kooli arengukavas on ette nähtud e-õppe võimalusi laialdasemalt kasutada. Õppetöös kasutatakse e-õppematerjale, toimuvad e-õppepäevad, Moodlesse (veebipõhine õpihaldussüsteem) on loodud e-kursusi. 2018/19.õa võeti Moodle kasutusele e-toena, kus õpetajad jagavad juhendeid, materjale ja tagasisidestavad iseseisvaid töid. Tegemist on pikemaajalise projektiga, millega alles alustati, nii et koolikülastuse ajal ei olnud veel võimalik tulemusi hinnata. Õpetajad on alustanud õppematerjalide üleslaadimisega, muutes need kergemini ja igal ajal kättesaadavaks, kuid esialgu õppematerjale Moodles väga palju ei ole. Komisjon toetab e-õppe, sh Moodle keskkonna laialdasema kasutamise mõtet.

Paindlik õppetöö korraldus on kooli arengukavuline eesmärk. Selleks, et muuta õppimisvõimalused täiskasvanud töötava õppija jaoks sobivamaks ja atraktiivsemaks, soovib komisjon rohkem korraldada õppetöö sessioonõppena ka esmaõppe õppekavadel. Intervjuul õppijatega rääkisid nt turismikorralduse erialal õppijad, et juba sisse astudes oleksid nad soovinud sessioonõpet, et õppida töö kõrvalt, kuid seda ei pakutud. Nüüdseks on õppijad ikkagi avaldanud soovi, et õppetöö oleks korraldatud sessioonidena ja selles juhtõpetajaga kokku leppinud. 5. taseme jätkuõppe õppekavadel soovib komisjon kontaktõppe koormuse vähendamiseks kasutada ka mittestatsionaarset õppevormi, rakendades e-õpet.

Õppekorralduses järgitakse moodulite sidusust ja järgnevust, teoreetiliste teadmiste ja praktilise töö ja praktika sidustamine on tähtsal kohal. Õppekorralduslik informatsioon on õpilastele kättesaadav kooli siseveebis. Õpilaste esmane teavitamine infosüsteemist toimub esimesel nn sisseelamise nädalal. Kursusejuhatajad juhendavad õpilasi siseveebi kasutamisel ka hilisemates kursusejuhataja tundides

Õppetöö aluseks on mooduli rakenduskava. Sobiva õppe- ja hindamismeetodi valib õpetaja vastavalt sihtrühmale arvestades õppijate eripäraga, nt meeskonnatöökuste arendamine restorani menüü planeerimisel ja teostamisel, individuaaltöö oskuste arendamine esitluste koostamisel. Hindamisülesannete planeerimisel lähtuvad õpetajad õpiväljunditest. Osakonnajuhataja toetab õpetajatelt tulnud ettepanekuid õppetöö mitmekesistamiseks ja vajadusel leitakse lahendused. Oluline osa õppeprotsessist on pidev kujundav hindamine, sh praktilise töö ja praktika käigus.

Õppetöös toimub individuaalne suhtlemine õpilase ja õpetaja vahel, vajadusel kohandatakse õppemeetodeid. Näiteks on olnud koka erialal õppijaid, kes kartsid teenindada kliente. Õpetajaga koostöös leitakse individuaalsed õppimise võimalused, harjutatakse algul praktilistes tundides kaaslastega, võetakse maha ärevust ja pinget. Individuaalset lähenemist vajavad ka tasemeõppe välismaalasest õpilased, kellel on nt madalad IT-oskused. Õpilaste digipädevuste arendamiseks on õpetajal võimalus planeerida rohkem tunde arvutiklassi, kus ta juhendab suuremat tähelepanu nõudvaid õppijaid ja kaasab sellesse ka teisi õpilasi. Komisjoni hinnangul toetavad mitmekesised õppe- ja hindamismeetodid ning kokkulepitud hindamiskriteeriumid õppijaid õpiväljundite saavutamisel ja võtmepädevuste arendamisel. Õppijad hindavad kõrgelt hindamise põhimõtete ja hindamiskriteeriumide selgitamist ning õppetöös saadud suulist tagasisidet.

Õppekava viimase ettevõttepraktika läbivad õpilased vahetult enne lõpetamist või paar kuud enne lõppu, et tööandjatel oleks ülevaade õpilaste oskustest ja teadmistest. Seda peetakse oluliseks ka seetõttu, et õpilased tunneksid ennast kindlalt, suundudes peale kooli lõpetamist tööle. Praktikate planeerimisel jälgitakse, et kõik praktikad ei langeks samale ajavahemikule – see tekitaks probleeme praktikakohtade leidmisel.

Õppijate toetamiseks on koolis loodud tugikeskus. Kooli HEV õpilaste jaoks on kättesaadavad kõik seadusest tulenevad tugiteenused. Tugikeskuse ja osakondade koostöö eesmärk on abivajajate märkamise ja toe pakkumise. Tegeldakse õppurite muredega, alustades sisseelamisest ühiselamuellu ja lõpetades koduvägivalla juhtumitega. Õpilased tulevad tihti maapiirkondade väga väikestest koolidest ja õpilaskoju elama asumine on nende elus suur muutus. Töötajate sõnul peaks tugikeskuses olema poole rohkem spetsialiste, sest probleeme on palju ja väga erinevaid.

Probleemide puhul saavad õppijad kutseõpetajatelt, kursusejuhatajatelt ja tugikeskuselt tähelepanu ja abi. Toetamise abil püütakse vähendada väljalangemist koolist. Õpetajad toetavad ka andekamaid õpilasi, nt võistlusteks ja konkurssideks valmistumisel. Kooli 2014-18 arengukava üks eesmärke oli andekatele õppijatele IÕK rakendamine. Igal kursusel on kursusejuhataja, kellel on õppurite jaoks rohkem aega kui erialaõpetajatel. Kursusejuhatajad tegelevad ka õppurite isiklikumat laadi probleemidega, helistavad koju, kui noored puuduvad palju või tekivad muud probleemid.

Koolis on huvijuht, kelle tööd õpilased väga hindavad. Valdkonna õpilased osalevad koos huvijuhiga ülekooliliste ürituste korraldamisel. Kooli huvitegevus on õpilaste arvates mitmekesine ja heal tasemel.

Õpilased on teadlikud VÕTA kasutamise võimalusest ja protsessist. Kooli esindaja aitab õpilastel vajadusel VÕTA dokumente ja aruandeid koostada ja esitada. Intervjuudest selgub, et VÕTAt oleks võimalik rohkem kasutada. Alates 2017. aastast on võimalik huvitegevust arvestada individuaalse valikõpinguna. Näiteks on VÕTA korras arvestatud spordiklubi treeninguid.

Enne praktikale minekut tuleb läbida eeldusmoodulid, kus õpilased peavad saavutama õpiväljundid, mis loovad eelduse praktikale minekuks. Praktikaalgajate planeerimisel arvestatakse valdkonna hooajalisusega. Sessioonõppe puhul on praktika läbiviimine paindlikum, erineva algusajaga ja pikema perioodiga, vajadusel saab koostada individuaalse graafiku.

Praktikakohad võivad õppijad kooli poolt tunnustatud praktikakohtade hulgast valida või ka ise otsida. Viimasel juhul peab kool praktikakohta tunnustama.

Praktikat hinnatakse õpilaste praktikapäeviku ja ettevõttepoolse juhendaja tagasiside alusel. Koolipoolsed juhendajad sageli ei külasta praktikanti praktika ajal töökohal, kuid side praktikakohaga on olemas, nt telefoni või meili teel.

Tartu KHK õpilastel on võimalik Erasmus+ projektide raames osaleda õpirändel ja sooritada praktika välisriikides, mis toetab ka õppijate võtmepädevuste arendamist, nt iseseisvus, kohanemisvõime, kultuuriline ja võõrkeelepädevus. Õpilased on Erasmus+ võimalustest teadlikud ja kasutavad neid. Tagasisides toovad õpilased välja, et kooli tullaakse tagasi teadmise, et oma kooli pakutav haridus on väga heal tasemel. Välismaal leitakse praktikakohti kas välissuhete koordinaatori vahendusel, Erasmus + projektides või ise, nt giidipraktika Hispaanias. Praktika välismaal ei vasta alati praktikale seatud eesmärkidele, on välja toodud aruandes ja kinnitasid ka õpilased. Õpilaste sõnul ei saanud nad välismaal praktiliselt olles erialaselt oma oskusi täiendada, nt spaateeninduse erialal sealse praktikakorralduse tõttu, kuna praktikantidel ei lubata iluteeninduse protseduure teostada. Viienädalase praktika ajal Tenerifel sai turismikorralduse õpilane ainult ühe nädala töötada meelelahutuses, ülejäänud aja oli tööl hotelli restoranis. Kool reageerib praktika ajal ilmnevatele probleemidele, kuid ei saa korraldada vastuvõtva poole eest tööd välismaal. Sel juhul täidab õpilane antud praktika erialased eesmärgid osaliselt ja arendab võtmepädevusi. Saavutamata jäänud õpiväljundid omandab õpilane järgmiste praktikate ajal. Nt kui õpilased olid koolile teatanud, et nende töö nimetatud praktika ajal ei vasta eesmärgile, võttis kool praktikakohaga ühendust, mille tulemusel õpilased lõpuks meelelahutusega seotud tööle üle viidigi. Nii kool kui õpilased peavad oluliseks võtmepädevuste, sh keeleoskuse arengut välispraktika ajal ja peavad kogemust väärtuslikuks isegi kui osa praktika eesmärke täitmata jäi. Välispraktikat hinnatakse õpilase blogi sissekannete, praktikapäeviku ja ettevõttepoolse juhendaja tagasiside alusel. Blogile annab tagasiside välisprojektide koordinaator. Komisjoni hinnangul võiksid õpilased välispraktika hinde

saamiseks pidada ainult blogi, õppe-eesmärkide täitmist saaksid kooli praktikajuhendajad hinnata ka läbi selle.

Komisjon soovib leida võimalused ka välispraktika (Erasmus+ projektid) praktikakohtade sobivuse hindamiseks, praktikajuhendajate juhendamiseks ja praktika seireks ning vajadusel reageerimiseks.

Õppijad on rahul praktilise töö mahuga ning omandatud praktiliste oskustega. Intervjuul osalenud praktikaettevõtete esindajad kinnitasid omakorda, et nemad on rahul teadmiste ja oskustega, millega õpilased praktikale tulevad.

Moodulite, sh õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta koguvad õpetajad tagasisidet pigem suuliselt ja mitteformaalselt nii tunni, teema kui mooduli lõpus. Ülekoolilised elektroonilised tagasiside andmise võimalused on küll olemas, kuid neid kasutatakse vähe ja tulemused ei ole õpetajatele alati kättesaadavad. Lõpetajatelt ülekoolilise küsitlusega konkreetselt õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta tagasisidet ei küsita. Kuna suuline ja kirjalik tagasiside täiendavad üksteist, soovib komisjon suunata õpilasi rohkem andma ka kirjalikku, anonüümset ja taasesitatavat tagasisidet, mis aitaks õpetajatel paremini planeerida edasisi tegevusi.

Kokkuvõttev hindamine lähtub õpiväljunditest ja leiab aset võimalikult autentses tööolukorras, võimalusel kasutatakse mooduliteüleseid ülesandeid. Kokkuvõtva hindamise läbiviimiseks teevad erinevate moodulite õpetajad koostööd. Mõnikord jääb mooduliteülene hindamine korralduse taha, nt eriala õppetöö graafik ei lähe kokku ülekooliliselt planeeritud hindamispäevadega. Soovitus on muuta hindamispäevade korraldust paindlikumaks, et erialade spetsiifikat saaks paremini arvestada.

Kooli siseveebi andmetel 2018. aasta vilistlaste tagasiside põhjal töötab õpitud erialal 35% (2017 44%) lõpetajatest, muul erialal 24% (2017 24%) ja töötab ning õpib edasi 11% (2017 6%). Kokku on töömaailmas hõivatuid seega 70%. Võrreldes 2017.aastaga on vähenenud õpitud erialal tööle asunute protsent, kuid oluliselt on suurenenud edasiõppijate hulk (2017 9% -> 2018 19%). Ei tööta ega ei õpi 7% vastanutest. Majutamise ja toitlustamise, nagu ka turismi erialade lõpetajate töömaailmas rakendumise protsent pärast kooli lõpetamist on viimastel aastatel stabiilselt 70 ringis (2018. a 70%), mis on ka kooli keskmine.

Majutamine ja toitlustamine

Potentsiaalsete õppijate informeerimiseks teeb osakonnajuhataja lisaks turundusjuhi tegevusele meili teel otsepostitusi, kus tutvustab nt vilistlastele ja praktikaettevõtete esindajatele õppimisvõimalusi tasemeõppes ja täienduskoolitustel, nt jätkuõppe võimalus toitlustuskorralduse erialal. ÕKRI sotsiaalmeediakontol kajastatakse koolis toimuvaid tegevusi nii tekstis kui pildis.

Komisjon soovib erialade tutvustamiseks teha kolmepoolset koostööd kutseõppeasutuse, põhikoolide/gümnaasiumide ja ettevõtete vahel. Erialast parema ülevaate saamiseks soovib komisjon koostöös põhikoolide, gümnaasiumite ja ettevõtjatega korraldada töövarjupäevi, avatud uste päevi, kaasata Tartumaa tuntud ettevõtete kokkasid, kutsuda neid üldhariduskoolidesse rääkima. Oluline on sealjuures luua realistlik pilt erialadest. Heaks koostöö näiteks on abikoka õppekava sessioonõppena Annelinna Gümnaasiumi õppijatele. Soovitame ÕKR-I gümnaasiumidele välja pakkuda õpetatavate erialade õppekavadest valikmoduleid. Kutsekoolide ja gümnaasiumi(te) koostöö tihendamine. Tartumaa 2040 arengustrateegias on samuti üheks sihiks koostööd toetav hariduskorraldus.

Kitsaskohaks on õppekavadel lõpetajate madal protsent alustajatest. Kool oli seadnud sihiks saavutada lõpetajate protsent 65, mis jäi täitmata, olles 2018. a 53. Õppekavarühma tulemus oli kogu perioodi vältel kooli omast pisut madalam. Väljalangevus on jäänud eelmise arengukava perioodil 10-18% vahele ja pole viimaste aastatega suurenenud. Väljalangevuse protsent 2015.a oli majutuse erialadel 15,25 ja toitlustamise erialadel 17,43, 2016.a majutamise ja toitlustamise erialadel kokku 10,8, 2017.a majutamise ja toitlustamise erialadel kokku 15,9%. 2018.a kahe ÖKR-i peale kokku 13,5%. Kõige rohkem märgiti koolist lahkumise põhjuseks vale eriala valik. Eriala valides on lähtunud meedias levinud kuvandist, et lõpetaja on glamuurne valges töövormis peakokk. Intervjuudes kinnitasid õpetajad, et ka nende arvates ei vasta õppima asunute ettekujutus erialast tegelikkusele. Õppetöös, praktilisel tööl praktilal näevad ja tunnevad õpilased tegelikku töökoormust. Järgmise põhjusena on esmakursuslaste õppetööl mitteilmumine, st õppima asumist kinnitanud esmakursuslased ei asu siiski õppetööl. Õpingute katkestamise põhjuseks täiskasvanud õppijale (ennekõike koka erialal) on toodud ka pikk õppeaeg. Täiskasvanud õppijaid on osakonnas ligikaudu 10%. Üksiti on valdkonnas tööjõuvajadus nii suur, et tööandjad võtavad poolelt kooliteelt õppijad endale tööle ära. Soovitame pakkuda rohkem lühikesi õppekavasid ja lühikursusi.

Lõpetajate madal protsent võib olla seotud ka õppijate rahuloluga. ÖKR rahulolu uuringust selgub rahulolu eriala valikuga 2015 a: 48% vastajatest on omandatud erialaga väga rahul ja 39% pigem rahul, 13% ei olnud kas üldse rahul või olid enam-vähem rahul. 2017 rahulolu eriala valikuga: väga rahul 49%, pigem rahul 31% ja 20% ei olnud kas üldse rahul või olid enam-vähem rahul. Seega on mitte rahul olevate õpilaste hulk tõusnud. Vilistlased nimetasid rahulolu uuringus nt järgmisi rahulolu põhjusi: ebasõbralik tunniplaan; kokaõpilastele tuleks õpetada, milline on tegelik kokamaailm; kokkadele võiks õpetada tänapäevaseid toite; praktilist tundi peaks andma selline õpetaja, kes ikka õpetab ka ja kuulab õpilasi.

Õppekorralduses järgitakse moodulite sidusust ja loogilist järgnevust. Praktilise töö tunnid viiakse läbi kooli sööklas, restoranis Meliss ja õppehotellis, tehes seda võimalikult elulähedaselt, 6-8 tunnise õppepäevadena. Praktilises õppes küsitakse harva tagasisidet klientidelt, pigem arutatakse õpilaste sõnul omavahel, kuidas miski välja tuli ja mida võiks paremini teha. Komisjoni arvates võiks lisaks kutseõpetajale ja õpilastele küsida tagasisidet ka köögitöötajailt ja klientidelt.

Õppijad on rahul praktilise õppe ja praktika korraldusega. Sessioonõppes õppivad 4.taseme koka eriala täiskasvanud õppijad on õppekorraldusega rahul, kuid siiski on nende sõnul õpet vaja hoolikalt tööelu ja isikliku eluga sobitada. Abikoka erialal õppijatele meeldivad põhikooli õppega vahelduvad erialased teooriapäevad ja praktilise töö päev koolis. Koolis praktilise töö juures on õpetaja, kes jälgib õpilase tegevust, teeb märkmeid tagasisidelehele ja pärast töö sooritust annab õpilasele tagasiside. Õpilased on rahul juhendamise ja õppehotellis kui ka restoranis. Juhendajad teevad nende sõnul praktilised asjad hästi selgeks, seejärel on lihtne ettevõttesse praktikale minna.

Intervjuust pubi Big Ben toitlustusjuhiga selgus, et praktikakoha valikul ei ole alati arvestatud ettevõtte spetsiifikat (nt kas tegu on pubi, restorani või kohvikuga) ja õpilase praktika eesmärgi. Soovitame pöörata rohkem tähelepanu praktikakoha ja praktikajuhendaja vahelisele kommunikatsioonile, et praktika eesmärgid oleks praktikakohale teada ja koostöös saaks otsustada, kas neid eesmärgi on võimalik selles praktikakohas saavutada.

Head tulemused on erinevate võtmepädevuste lõimimisel kutsekeskhariduse õppekavadel, nt keemia ja toiduvalmistamine ja erinevate põhiõpingute moodulite lõimimisel, samuti menüü planeerimine ja kalkuleerimine ja vastutus kooli restorani menüü koostamisel.

Hindamisülesannete planeerimisel lähtuvad kutseõpetajad moodulite eesmärkidest, järgitakse rakenduskava. Praktilise hindamise läbiviimiseks kasutatakse kooli hotelli, kööke ja restorani. Projektiõppe raames on õppijad kaasatud erinevate toitlustamisega seotud teemapäevade planeerimisel ja läbiviimisel.

Majutamise ja toitlustamise ÕKR on tunnustatud kutseksamikeskus.

Reisimine, turism ja vaba aja veetmine

Huvi reisimise, turismi ja vaba aja veetmise õppekavarühmas pakutavate erialade vastu on olnud väike ja õppekohad on jäänud täitmata. Kool on probleemi teadvustanud ja oma arengukavas plaaninud valdkonda populariseerida. Intervjuudel osalenud õpetajate sõnul ei ole nende ÕKR nähtaval. Õpilased, kellega vestlesime, leidsid eriala oma sõprade ja tuttavate kaudu, mitte kooli turundustegevuse tulemusel. Näib, et kooli turundusjuht ei jõua kõikide erialade turundamisega piisavalt tegeleda, sestap tasub kaaluda turundusekspertide kaasamist väljastpoolt kooli. Tegemist on visuaalselt atraktiivsete erialadega, mistõttu nn visuaalne turundamine võiks edu tuua. Intervjuudel osalenud õpetajad on ka valmis turunduses osalema ja soovivad turunduse teemalist koolitust. Intervjuudel osalenud tööandjad soovitasid õppijate leidmiseks korraldada avalikke üritusi ning turundada tasemeõppe võimalusi täienduskoolitustel osalejate kaudu. Komisjoniga vestelnud õpilastel oli samuti valmisolek koolides oma eriala tutvustada. Komisjon soovib koostada õppekavarühma erialade tutvustamiseks turundusplaani, kus on määratletud eesmärgid, sihtrühmad, kanalid, tegevused jne. Komisjon soovib nii turundusplaani koostamisel kui elluviimisel kaasata ettevõtjaid ja erialavõrgustikke, õppijaid ja õpetajaid. Turundusjuht ütles vestlusel, et on plaanis alustada ÕKRi erialade, nt giidi ja aktiivtegevuste instruktori tutvustamist üldhariduskoolides. Samuti võiks gümnaasiumides pakkuda töövarju päevi, et nad saaksid pakutavate erialadega tutvuda.

Õppekavarühma käsutuses olevad ruumid on moodsad ja ruumi on piisavalt. Kuna kasutatakse palju praktilise suunitlusega õpiülesandeid, on suur osa õppetööst viidud klassiruumist ja koolimajast välja ja toimub õppekäikude ajal ja töösituatsioonides. Giiditouride läbiviimisel õpitakse kasutama audiotehnikat, sest tehnika kasutamine muudab tuuri metoodikat. Kalleid broneerimissüsteeme õpitakse kasutama ettevõtetes või tuleb ettevõtte esindaja kooli neid õpetama.

Iseseisva töö tegemiseks on koolis piisavalt võimalusi, ennekõike infokogus. Õppijad leiavad, et iseseisvat tööd on parasjagu ning see töö on toetatud: tööjuhend on koolis läbi räägitud, tagasisidet saab tavaliselt elektrooniliselt, kuid ka klassis suuliselt nii kaasõpilastelt kui õpetajalt.

Õppekavarühma erialade õppes on teooria ja praktika läbi põimunud ja praktika on tähtsal kohal.

Õppetöö ja praktika korralduses arvestatakse sihtrühmaga ja eriala spetsiifikaga, samuti praktikaettevõtete töö hooajalisusega. Näiteks giidide vastuvõttu plaanitakse talvel, et õppeaja sisse jääks kaks suve ettevõttepraktika sooritamiseks. Jätkuõppe erialadel toimub õpe talvekuudel, kui turismierialadel töötavatel inimestel on rohkem aega. Esimene praktika turismikorralduse ja aktiivtegevuse instruktori erialal on kooli korraldatud nn jõulupraktika. Enne praktikat läbitakse koolis praktika seisukohalt oluliste oskuste moodulid, nt mänguõpetus, klienditeenindus. Õpilased saavad valida 3-4 praktikakoha vahel, nt Luke mõisa või Vudila mängumaa. Plussiks on, et õpilased tegutsevad tiimidenä, harjutavad koostööoskusi, samuti saavad olla loominguilised ja ise välja töötada oma tegelaskujud ja tegevused. Tegevused praktiliselt on mitmekesised ja kompleksed, nt koostavad õppijad ise ka eelarve ja hangivad materjalid. Toetavad praktikakohapoolsed juhendajad

ja ka koolipoolsed juhendajad. Praktika lõppedes on koolis praktika seminar, kus kõik osapooled saavad ja annavad tagasisidet.

Järgmised praktikate kohad võivad õppijad kooli poolt tunnustatud praktikaettevõtete hulgast valida või ka ise otsida. Tööandjad ütlesid vestlusel, et nende huvi panustada õppesse praktikakohana on ennekõike lootus saada tulevikus töötajaid, nt Tartu seikluspark on saanud aastate jooksul 15-20 praktikandist seitse uut töötajat. See näide illustreerib ka tööjõuvajadust sektoris.

Vestluses tööandjatega selgus, et mitte alati ei saa praktikat sooritada suvel. Näiteks reisibüroodes on praktikandid oodatud pigem sügisest kevadeni, sest suvel on reisibüroodes tööd vähem ja seega pole praktikandile nii palju tööd/ülesandeid anda. Komisjon soovib avatud perioodiga praktika võimalust täiskasvanud õppijatele ehk praktika kokku leppida vastavalt tööandja võimalustele ja töö eripäradele.

Õppijad hindavad ennekõike õppe praktilisust, seotust eluga ja et õppetöösse on kaasatud tööandjad. Näiteks sündmuskorralduse mooduli läbimisel korraldatakse ja aidatakse korraldada reaalseid sündmusi nagu talvapäevad ja seminarid. Seotust tulevase erialaga ja elulähedust hakatakse looma kohe õppe alguses, kui käiakse õppekäikudel, külastatakse ettevõtteid, kohtutakse töötajatega. Näiteks turismikorraldaja ja reisikonsultandi õppekavadel õppijad öövivad kliendina majutusettevõttes, vaatavad huviväärsusi. Ettevõtte külastusele järgneb arutelu.

Õppe- ja hindamisülesanded on kompleksed, elulähedased ja praktilised, seovad ühte teooria ja praktika; palju käiakse õppekäikudel. Giidi eriala õppijad on olnud õppe raames nt reisisaatjad Peipsi ääres. Üks õppekäik toetab mitmete õpiväljundite saavutamist. Projektiõppena korraldasid õpilased ise reisi - valisid kohad, koostasid tutvustused, ajakava ja eelarve, suhtlesid osapooltega. Õpetajad olid kaasas, pärast oli ühine tagasisidering kõigi osapooltega, kus reflekteeriti enda ja teiste tegevust. Selline õppe korraldus ja kompleksülesande kasutamine võimaldab erinevaid oskusi ja pädevusi arendada ning rakendada.

Erialade vahel tehakse võimalusel koostööd, nt aktiivtegevuste instruktorid ja turismikorraldajad õppisid koos matka juhtimist – panid matka marsruudi kokku, arvasid eelarve, hankisid varustuse, ostsid mooni. Ülesande täitmist hindas kursusejuhataja, andes konstruktiivset tagasisidet.

Intervjuudel osalenud õpilased leiavad, et tagasiside toetab õppimist ja et tagasisidet, ka individuaalset, on piisavalt. Õpilased saavad ka üksteisele tagasisidet anda, selle jaoks on kutseõpetaja poolt välja töötatud tagasisidelehed. Kasulikuks hindasid õpilased ka nt giidituuri filmimist ja sellele järgnenud analüüsi, mis andis soorituse kohta kasulikku tagasisidet.

Erialase võõrkeele õpet on õpetajate ja õppijate hinnangul piisavalt. Keeleõpet on lõimitud põhiõpingutega, nt giidi õppe raames viivad õppijad läbi linnatuure inglise keeles.

Iluteenindus ja juuksuritöö

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKRI õppekohtade arv on järjepidevalt kasvanud tänu õpilaste suurele huvile ja tööjõu vajadusele iluteeninduse valdkonnas. Rakendatud on uusi ning huvipakkuvaid õppekavasid, nt kosmeetik ja spaateenindaja, kuhu on soovijaid palju, nt aastal 2018 oli konkursi ühele kohale 2,56 õpilast.

Antud ÕKRis õpivad täiskasvanud õppijad, kelle erialavalik on teadlik otsus. Intervjuus õpilastega tuleb esile, et nad on teadlikud eriala perspektiividest, näevad selles ka karjäärivõimalusi. Nt erialasiseselt on võimalus õppida juurde manikööri, pedikööri, depilatsiooni jm. Edasiõppimise võimalusi nähakse erinevates massaaži- ja ilukoolides. Hobiharidusena õpinguid võtnud õpilase intervjuust tuli esile, et on väga rahul koolist saadava haridusega, kuid igapäevaselt erialal töötada ei

kavatse. Nii õpilased kui ka õpetajad peavad koolist saadavat haridust piisavaks töömaailma sisenemiseks.

Õppijatel on võimalus oma erialaseid teadmisi ja oskusi rakendada konkurssidel ja võistlustel. Osalemine konkurssidel on vabatahtlik. Konkurssidest on osaletud Nevskie Berega'l, mis toimub Peterburis ja Noorel Meistril. Konkurssidel osalemine annab õpilastele kogemusi, et toime tulla võistluspingega ja hiljem oma erialal võistelda konkurssidel. Võistlusteks harjutatakse koolis, kus on võimalused ja vahendid olemas, kuid kaasatud on ka töömaailma esindajad, kes annavad oma panuse õpilase ettevalmistusele.

Erinevate moodulite/teemade lõimimine on kooli silmis oluline arendusvaldkond. Intervjuul kinnitas tööhutuse ja töökeskkonna õpetaja lõimingu hea näitena, et tööhutuse teemad on lõimitud eriala moodulitesse. Tööhutuse õpetaja lepib põhiõpetajaga kokku, mida oleks vaja teada tööhutusest ja töökeskkonnast selle teema raames.

Õpe on võimalusel korraldatud nii, et käsitletakse ühe nädala jooksul ühte teemat, mis on õpilaste tagasiside põhjal tulemuslik, sest soodustab keskendumist ühele valdkonnale korraga. Õpetaja koormuse hajutamiseks lisati ühe mooduli õpetamise protsessi ka teine õpetaja. Meetodit kasutati nt juuste- ja peanahahoolduse moodulis. Sissejuhatavas tunnis olid mõlemad õpetajad koos. Edasi andis igat tundi üks õpetaja ja teine õpetaja jätkas sealt, kus esimene õpetaja lõpetas. See lahendus nõuab õpetajatelt head suhtlemist, ühist õpikäsitust ja koostööd. Komisjon toetab ÕKR-i plaani kasutada antud meetodit ka teistel iluteeninduse valdkonna erialadel.

Moodulite õpetamine ei ole alati järjestikune, vaid võib olla ka paralleelne. Mõnel nädalal on mitu moodulit omavahel lõimitud, sellisel juhul hinnatakse õpiväljundite saavutamist ka lõimitult. Vestlustest selgus, et antud lahendus on sobilik nii õpilastele kui õpetajatele, kuid täpsem analüüs sellise õppekorralduse tulemuslikkuse kohta tehakse õppeaasta lõpus.

Praktiline töö ja teooria on lõimitud. Näiteks töid praktikabaaside juhendajad välja, et anatoomias saadud teoreetilisi teadmisi seostatakse praktilises tööga massaažil. Praktika tuleb sageli läbi viia kooli õppesalongis, kuna praktikaettevõtetes ei soovi kosmeetikud oma kliente jagada praktikantidega ning kõigile kliente ei jagu. Praktikalongides saavad praktikandid teostada erinevaid protseduure ja pakkuda teenuseid; jälgitakse, et kõik saaksid võimalikult erinevaid protseduure teostada ja pakkuda teenuseid. Praktilistes tundides eelistatakse suulist tagasisidet. Õpetajad leiavad, et see on kiirem, vahetum ja objektiivsem. Juuksurite praktikalongis on kasutusel tagasiside vormina päeva lõpus nn lõpuring, mida hindavad kõrgelt nii õpetajad kui õpilased. Tagasisidet praktilise ülesande sooritamisele annavad nii õpilased kui õpetajad. ÕKR on planeerinud lõpuringi kui kujundava hindamise kasutamist ka teistes iluteeninduse õppesalongides. Õpetajad töid välja, et selline kujundav hindamine on väga vajalik ja tulemuslik, kuigi aeganõudev. Komisjon soovib sellises vormis kujundavat hindamist ka teistel erialadel.

Õppesalongid on kaasaegse sisustusega, mida pidevalt uuendatakse. Intervjuus ütles iluteeninduse osakonnajuhataja, et prioriteediks on juurde osta pediküüritoole ja massaažilaudu, kuna lauad on vananenud ja mehhanismid ei tööta. Tööandjate tagasiside põhjal on õppesalongis võetud kasutusele Saloninfra, ilusalongidele ja spaadele mõeldud müügi- ja haldustarkvara, mis aitab saavutada salongitöö administreerimise kompetentsi.

Praktikakorraldus toetab täiskasvanud õppijaid, mida kinnitab individuaalse õppegraafiku kasutamise võimalus. ÕKR-i erialadel õppijad on gümnaasiumiharidusega täiskasvanud, kes peavad ühildama kooli, töö ja pereelu. Kool tuleb õppijatele vastu nii palju kui võimalik ja õppetöö korraldamisel ollakse paindlikud. Nt salongipraktikal olles arvestatakse, et õppija peab jõudma lapsele lasteaeda järgi või tööle.

Õppekorraldus näeb kõigil ÕKR-i erialadel ette praktilise töö ja ettevõttepraktika etappide läbimise, nt klienditeenindus õppesalongis, seejärel klienditeenindus praktikabaasis.

Juuksuri erialal on sisse viidud koolipoolse praktikajuhendaja ametikoht. Selle tulemusel on paranenud suhtlemine kooli praktikajuhendaja, praktikakohtade esindajate ja praktikal olevate õppijatega. Tööandjad on praktika sellise korraldusega rahul. Komisjon leiab, et sama süsteemi võiks rakendada ka teistel erialadel. Intervjuudest praktikaetevõtete esindajatega selgus, et nad ootavad lisaks telefonisuhtlusele ka seda, et koolipoolne juhendaja külastaks praktikanti kohapeal. Praktikakohtade juhendajad ei ole ajapuuduse tõttu saanud osaleda pakutud koolitustel.

Praktilises töös tuleb ette probleeme õpilaste üha sagedasemate käitumisraskustega, nt tehakse vastumeelselt protseduure, kui õpilane vihkab vanu inimesi. Soovitame uute õpilaste vastuvõtmisel tutvustada õpilaskandidaatidele, mida juuksuri- ja iluteenindajatöö päris elus endast kujutab. Vastuvõtu ajal selgitada välja, kas tulevasel õpilasel on olemas sobivad isikuomadused ilu- ja isikuteenuste osutamiseks: sallivus, tolerantsus, empaatiavõime, stressitaluvus, taktitunne, suhtlemis- ja kuulamisoskus, sõbralikkus ja kohanemisvõime. Näiteks on võimalik intervjueeritava isikuomaduste välja selgitamisel kasutada situatsioonülesandeid. Sisseastujale mõeldakse välja probleemne situatsioon ning tema ülesanne on selgitada, kuidas ta antud olukorras käitub ja kuidas ta probleemi lahendab. Soovitame organiseerida õpilastele toetavaid koolitusi käitumisraskustega toimetulekuks, sest need võivad süveneda, kui neile tähelepanu ei pöörata.

Koduteenindus

Koolis on olemas asjakohaselt sisustatud õppeklass, kuid ei toimu koolipõhist õpet. Samuti on koolil praktiliseks õppeks sobivad pesumaja ja hotell.

Õppemeetodite valiku puhul lähtutakse õppegrupi ja õppijate eripärast. Kuna õpet pakutakse ainult vanglaõppena, siis õppemeetodid kohandatakse vastavalt sellele.

Puhastusteeninduse erialal toimub vanglaõpe. Õppekorraldus lähtub õppijate eripärast, on kohandatud vanglaõppele sobivaks. Õpikeskkonnaks on vangla, kus on õppe läbimiseks kohandatud keskkond. Näiteks on õppe läbiviimiseks Tartu Vanglas vaibapuhastus- ja põrandapuhastusmasinad. Tartu Vanglas on olemas psühholoog ja sotsiaaltöötaja, kes toetavad kinnipeetavaid individuaalse nõustamisega ja taas ühiskonnastamise sotsiaalprogrammide abil. Kinnipeetava kontaktisikul on võimalus saada infot vanglaõppes oleva õppija õppeedukuse kohta ainult kinnipeetava nõusolekul. Parendusvajadusena tõi vanglaõppe õpetaja intervjuus esile õppematerjalide kaasajastamise vajaduse.

Järeldused

Tugevused

- Läbimõeldud ja sisseastujat toetav vastuvõtuprotsess: motivatsioonikirja kirjutamine, võimalus esitada avaldus kahele erialale. Vastuvõtuprotsessi on kaasatud tugispetsialist ja

karjäärinõustaja, mis annab võimaluse tugiteenuste vajadust varakult märgata ning õpilaskandidaatidel saada sisseastumisel karjäärialast nõustamist.

- Vastuvõtuprotsess on paindlik: võimalus esitada sisseastumisavaldus erinevatel aegadel (vastuvõtusesioonid) ja võimalus lülituda kutsevaliku aasta programmi või vahetada eriala.
- Toimiv tugisüsteem õpilastele, mis hõlmab õpetajaid, kursusejuhatajaid ja tugikeskuse töötajaid ja toetab abivajajate varast märkamist ning aitamist.
- Õppetöös kasutatakse kompleksseid, praktilisi ja elulisi õppeülesanded, mida sooritatakse sageli väljaspool kooli autentsetes töösituatsioonides ja koostöös ettevõtetega.
- Kokkuvõtvaks hindamiseks on kasutusel hindamispäevad, õpetajate koostöös on koostatud kompleksed, elulähedased ja praktilised mooduliülesed hindamisülesanded, mis on autentsetes ja seovad teooria ja praktika.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ning koduteeninduse ÕKR-d ei saa õppekavadele piisavalt õppijaid. Soovitame koostada õppekavarühmade erialade tutvustamise turundusplaani, ning kaasata nii koostamisel kui elluviimisel õpilasi, ettevõtjaid ja õpetajaid. Võimalusel soovitame kaasata professionaalne turundusekspert. Komisjon soovitab rohkem tutvustada erialasid üldhariduskoolide õpilastele, nt kutsuda õpilasi kooli, näidata praktilisi tunde, tutvustada töökeskkonda. Komisjon soovitab õppe pakkumist ka vanemaealistele, ennekõike lühikestel õppekavadel.
- Praktikakohapoolsed juhendajad osalevad harva koolitustel ja ei ole alati kursis praktika korralduse ega sisuga. Komisjon soovitab leida paindlikud võimalused praktikajuhendajate koolitamiseks, tihendada koostööd koolipoolsete ja praktikakohapoolsete praktikajuhendajate vahel, sh välispraktikate puhul.
- Välispraktika eesmärgid ei ole alati täidetud. Komisjon soovitab leida võimalused välispraktika ettevõtete sobivuse hindamiseks, õpetajad saatjateks õpilaste välispraktikal, praktikajuhendajate juhendamiseks, praktika seireks ja vajadusel reageerimiseks. Õpetajate osalemiseks praktikaprojektides planeerida projekti vastavad korralduskulud.
- VÕTA võimaluste kasutamine on tagasihoidlik - soovitame tutvustada ja soovitada VÕTAt ennekõike keskkooli baasil ja täiskasvanud õppijatele.
- Majutamise ja toitlustamise ÕKR-i õppekavadel lõpetanute osakaal püsib kooli keskmisest allpool. Komisjon soovitab õpingute katkestamise vähendamiseks teha individuaalset tööd õpilastega, erialale õppima asumisel luua reaalne pilt erialast, külastada ettevõtteid töö ja töökeskkonnaga tutvumiseks.
- Mõnikord jääb mooduliteülene hindamine korralduse taha, nt eriala õppetöö graafik ei lähe kokku ülekoolliselt planeeritud hindamispäevadega. Komisjon soovitab muuta hindamispäevade korraldust paindlikumaks, et erialade õppe spetsiifikat paremini arvestada.
- Õpetajad koguvad õppijatelt õppe kohta tagasisidet põhiliselt vestluste käigus. Ülekoollise küsitlusega õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta tagasisidet ei küsita. Soovitame koguda õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta ka kirjalikku anonüümset tagasisidet, mida saaks analüüsida ja kasutada parendustegevusteks. Komisjon toetab õpetajate ettepanekut saada võimalus ise siseveebis kirjalikku tagasisidet võtta.
- Täiskasvanud õppijatel raske siduda õpinguid töö- ja pere-eluga - soovitame paindlikku õppetöökorraldust, ennekõike sessioonõpet. Kaaluda võiks mittestatsionaarse õppevormi

rakendamist koos ulatuslikuma e-õppe kasutamisega, eriti 5. taseme õppes, kus õppija iseseisvus on suurem.

3.2.3 Õpetajad¹

Hindamiskriteeriumid

1. **õppekavadel on vajaliku kvalifikatsiooniga õpetajad, sh praktikud ja pädevad praktikajuhendajad; õpetajatöö maht ja ametikohad on planeeritud;**
2. **õpetajate kutse-, eri- ja ametialane areng lähtub õppekavade, õppijate vajadustest ja osapoolte tagasisidest ning eneseanalüüsist.**

ÕKR-des on ametikohad täidetud, õpetajad on kvalifitseeritud ja panustavad enesetäiendamisse. Tartu KHK-s on kasutusel ametikohtade astmed: nooremõpetaja, õpetaja, vanemõpetaja ja meisterõpetaja. Astmed erinevad üksteisest ennekõike tunnikoormuse ja teiste tööülesannete proportsioonide poolest. Vanemõpetajal on väiksem kontakttundide maht kui õpetajal, seega saavad nad panustada rohkem aega õppekavaarendusse, individuaalsesse töösse õppijatega ja alustavate õpetajate juhendamisse. Meisterõpetajaks peab kandideerima; 2018/19 õa on neid koolis kolm. Meisterõpetajate vahel on jagatud ülesanded: metoodiline töö, praktikakogukond, kvaliteedijuhtimine. Meisterõpetajad kuuluvad koos kooli õppedirektoriga meistrite kotta. Perioodiliselt viiakse kevadeti läbi Meistrite päeva, mis on täienduskoolitus terve kooli õpetajatele (nt 2018.a oli teemaks individuaalne toetamine).

Esimesel aastal toetatakse alustavat õpetajat vastava programmiga. Kahenädalase Suveakadeemia jooksul augustis tutvutakse kooliga, koolis kasutatavate süsteemidega jne. Alustavat õpetajat toetab mentor, esimese tööaasta tunnikoormus on väiksem. Kuna uued õpetajad asuvad tööle aastaringselt, siis viidi sisse ka Talveakadeemia. Komisjon peab positiivseks, et alustavale õpetajale määratakse aastaks kogemustega õpetaja mentoriks, kes aitab sisse elada.

Õpetajad on täheldanud käitumisraskustega õpilaste arvu kasvu, näiteks on seda kirjeldatud eneseanalüüsi aruandes juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR-is. 2014-18 arengukavas on ühe tegevusvaldkonnana nimetatud õpetajate nõustamist läbipõlemise vältimiseks. Õpetajatel on küll võimalus pöörduda tööalaste muredega oma otsese juhi ja kooli tugikeskuse poole, kuid see ei ole komisjoni hinnangul piisav. Projektipõhiselt on ÕKR-is läbi viidud supervisioone, need on saanud osavõtjatelt positiivset tagasisidet. Kooli eneseanalüüsis on välja toodud plaan edaspidigi kirjutada projekte supervisiooni läbiviimiseks. Komisjoni hinnangul oleks õpetajatel vaja koolitusi õpilaste erisustega paremini toime tulekuks, samuti võimalust saada ise psühholoogilist tuge väljastpoolt kooli (mitte kooli psühholoogilt).

Arengusuund kooli arengukavas on õpetajate digipädevuste arendamine ja õppimisel ja õpetamisel kaasaegse digitehnoloogia rakendamine. Õpetajad on digitehnoloogiliselt toetatud, haridustehnoloog ja meisterõpetaja viivad kolmapäeviti läbi digitunnid, mida kajastatakse ka blogis,

¹ Õpetajad on antud dokumendi kontekstis kõik õppekasvatusala töötajad (sh praktilise töö juhendajad, praktikajuhendajad koolis jt)

nii et materjalid on kättesaadavad ka neile, kes kohale ei saanud tulla. Haridustehnoloog nõustab õpetajaid ka individuaalselt, nt elektroonilise õpivara kavandamisel ja koostamisel. Tark- ja riistvara teemaliste küsimustega saavad õpetajad pöörduda kooli IT-teeninduse poole. Õpetajad kasutavad oma digipädevusi õppetöös, koostades e-õppematerjale ja kasutades elektrooniliste keskkondade võimalusi.

Õpetajad teevad koostööd erialaga seotud seltside, ühenduste ja ettevõtetega. Koostöövõrgustikes osalemine aitab leida praktikakohti, olla kursis valdkonna arengutega ja ettevõtjate soovidega. Näiteks on turismivaldkonna kutseõpetaja Lüneburgi Seltsi liikmena leidnud koostööpartnereid Saksamaal, praktikakohti õpilastele ja stažeerimisvõimalusi õpetajatele.

Koolis on sisse seatud õpetajate koostööaeg, kuid õpetajate sõnul kulub see sageli pigem koosolekutele. Õpetajad avaldasid soovi, et aeg, kus ühe õppekavarühma õpetajad saaksid koos töötada, oleks tunniplaanis.

Õpetajad peavad tähtsaks, et väärtustatakse ja tunnustatakse igapäevast tööd koolis, mitte ainult eriülesannete edukat täitmist. Õpetajate tegevuse tunnustamiseks saavad valdkonnad igal õppeaastal esitada kandidaate Tartu KHK aasta õpetajaks, Meie Meistriks. Samuti ütlesid õpetajad, et nende motivatsiooni tõstab töökorralduse paindlikkus ja tunne, et kooli juhtkond nendega arvestab. Juhtkonna esindaja kinnitas, et püütakse igapäevaselt rohkem märgata oma töötajaid, tunnustada kasvõi näiteks õppekäigu korraldamise eest. Õpetajaid on erinevatel aastatel tunnustatud nii Tartu linna Aasta õpetaja tiitliga kui ka haridus- ja teadusministri tänukirjaga.

Komisjon tõdeb, et personali arendamine on planeeritud ning süstemaatiline tegevus. Igal aastal viivad õpetajad läbi enesehindamise ning seejärel toimuvad arengu- ja koostöövestlused osakonnajuhatajaga. Selle tulemusena koostatakse koolituskava, mis arvestab töötajate vajadusi (aluseks õpetajate eneseanalüüsid, kooli ja ÕKR-i eesmärgid) ning kasutada olevad vahendid. Koolituskeskus korraldab õpetajatele ülekoollisi koolitusi, nt pakutakse inglise, soome, vene keele õpet rahvusvahelistumise soodustamiseks. Koolitused on õpetajatele tasuta, kuid nad leiavad, et kuna koolitused toimuvad sageli õppetöö ajal, on neil keeruline osaleda.

Stažeerimine on osa koolitusplaanist. Õpetajad käivad vähemalt ühe kuu viieaastase perioodi jooksul stažeerimas või õpirändel, et olla kursis tööeluga. Tartu KHK kutseõpetajatel ja õpetajatel on võimalik Erasmus+ projekti raames osaleda välisriikides õpirännetes. Õpetajad on käinud nii õpilasi saatmas kui ka ise osalenud õpirännetes. Intervjuude põhjal on kaasatoodud kogemus andnud eelkõige teadmise, et Eesti kutsehariduse tase on väga kõrge ja et oluline on toime tulla erinevates keele- ja kultuurikeskkondades.

Kool uurib õppijate rahulolu õpetajate ainetundmisega ja oskusega teadmisi edasi anda. Mõlemad näitajad on 5-pallisel skaalal hinnatud üle nelja ja viimastel aastatel kerges tõusutrendis. Õpetajate ainetundmist hinnatakse üldiselt pisut kõrgemalt kui oskust teadmisi edasi anda. Uuritakse ka tagasisidet õpetaja kui sotsiaalse õpikeskkonna kujundamise võtmeisiku kohta järgmiste väidetega nõustumise põhjal: õpetaja on õppijatele eeskujuks; õpetajad hoolivad õppijatest; kooli õpilaste ja õpetajate vahel on hea läbisaamine. Need näitajad on pisut suuremas kõikumises ja üldiselt pisut madalamad kui hinnangud ainetundmisele ja õpetamisoskustele. Lõpetajate hinnangul meeldisid neile sagedased gruppitööd, mis õpetasid neid teistega arvestama ning rohkem suhtlema. Koduteeninduse ÕKR-i kohta andmed puuduvad.

Majutamine ja toitlustamine

Majutamise ja toitlustamise ÕKR-s töötab 23 õpetajat (1 juhtõpetaja, 16 kutseõpetajat, 6 õpetajat, 1 kursusejuhataja-asendusõpetaja). Kõik 16 kutseõpetajat vastavad kutseõpetaja kvalifikatsiooni nõuetele. Kaks õpetajat (1/3 koguarvust) ei vasta kvalifikatsiooninõuetele, neist üks õpib Tartu Ülikoolis võõrkeelesõpetajaks ning pärast lõpetamist vastab nõuetele.

Kooli praktikakohtades juhendavad õpilasi praktikajuhendajad, keda on kokku seitse kooli erinevates struktuuriüksustes. Neljal praktikajuhendajal on vastav erialane ettevalmistus või töökogemus, kolm on läbinud praktikajuhendaja või pedagoogilise koolituse.

Kutseõpetajate ja õpetajate keskmine vanus on 50 aastat, keskmine tööstaaž on 13,9 aastat. Praktikajuhendajate keskmine vanus on 43 aastat, keskmine tööstaaž praktikajuhendajana 6,3 aastat. Ajavahemikul 2013-2018 on ÕKR-i õpetajaskonnaga liitunud 15 ning lahkunud 10 õpetajat (sh kahel korral inglise keele ja kahel korral matemaatika õpetaja) ja 7 kutseõpetajat (sh neljal korral majutuse õpetaja).

Õpetajad on majutamise ja toitlustamise valdkonna arengutega kursis ning saavad mõjutada valdkonna arenguid. Nt osaletakse turismi, majutamise ja toitlustamise võrgustiku (TUMATO) töös; ollakse Eesti Hotellide ja Restoranide Liidu (EHRL) ja Eesti Kelnerite Liidu (EKEL) liige; ÕKR-i õpetajad on valdkonna kutseksamite hindamiskomisjonide liikmed, osakonnajuhataja on tegev majutamise ja toitlustamise riikliku õppekava arendamisel, õpetajad osalesid turismiettevõtte teenindaja koolidevahelise rakenduskava väljatöötamise töörühmas.

Paljud ÕKR-i kutseõpetajad omavad koka kutset. Osaletakse 2017/2018 ja 2018/2019 kahes rahvusvahelises projektis (*Rock the Green Hubs ja CORE*). Majutamise ja toitlustamise ÕKR-i eestvedamisel osalevad kooli kolm osakonda (toitlustuse ja turismi, äri ja kaubanduse ning iluteeninduse ja tekstiili osakonnad) üleriigilises Hea Teeninduse kampaanias. Kool kuulub rahvusvahelisse organisatsiooni AEHT (*European Association of Hotel and Tourism Schools*).

Projektide raames välismaal stažeerimise ajal on õpetajatel, nagu ka õpilastel välispraktikal, kohustus pidada blogi. Blogipostituste põhjal saab nii õpetaja kui ka otsene juht anda hiljem hinnangu stažeerimise eesmärkide täitmisele. Koolitustest, stažeerimistelt ja õpirännetest saadud kogemuste, teadmiste ja oskuste jagamiseks on läbi viidud õpitubasid. Vestlustest õpetajatega selgub, et õpitubasid on keeruline planeerida, sest ühistöö aega on raske leida. Enesetäienduse mõjusust hindavad nii kutseõpetajad oma eneseanalüüsis kui ka osakonnajuhataja arenguestlustel.

Kutseõpetajad juhendavad praktilist tööd praktikabaasides, sh kooli õpperestoranis, sööklas ja hotellis. Õpilaste praktiline töö on hästi juhendatud ja suunatud. Tööd kooli praktikabaasides võib võrrelda ettevõttes stažeerimisega. Praktikuid ettevõtetest on kaasatud erinevate teemade õpetamisse. 5. taseme toitlustuskorralduse õppekaval on kaasatud valdkonna ja eriala eksperte toitlustusettevõtetest, nt presidendi peakokk. Samuti õpetab abikokkasid praktik. Baaritööd õpetavad toitlustusteeninduse õppekaval pikaajalise baaritöö kogemusega inimesed. Ka majutusteeninduse õppekaval on õppetöösse kaasatud praktikuid, nt Kubija loodusspaast, V-Spaast, hotellist Dorpat.

Reisimine, turism ja vaba aja veetmine

Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKR-i õppekavade rakendamisega on seotud kolm kutse- ja üks võõrkeelesõpetaja. ÕKR-i õppekavadega seotud õpetajate keskmine tööstaaž on 16 aastat, keskmine vanus 51 aastat. Ajavahemikus 2013-2018 on ÕKR-iga liitunud kaks kutseõpetajat ja lahkunud neli. Kõik ÕKR-i õpetajad vastavad õpetaja kvalifikatsiooni nõuetele.

Lisaks põhikohaga õpetajatele on kaasatud õppetöösse praktikuid erinevatest ettevõtetest. Praktikud viivad läbi kursuseid (nt turundus, arendus, juhtimine, seikluspargitöö, matkamine), andes oma kogemuse ja seotuse läbi töömaailmaga õppetöele lisaväärtust. Kuid intervjuudest selgub, et praktikutel pole andragoogilist haridust ja nad jäävad hätta õppeinfosüsteemi kasutamisega. Neil on olemas tugi ka juhtõpetaja/osakonnajuhtaja näol, kelle poole saab vajadusel oma probleemiga pöörduda. Praktikute kaasamine õppetöösse loob ka õpetajatele võimalused koostööks töömaailma esindajatega. Võtmepädevuste (nt digipädevused, suhtlemine) ja teatud teemade (nt tööõigus) õpetamiseks tehakse koostööd teiste struktuuriüksuste õpetajatega. Õppekavarühma õpetajad omakorda käivad õpetamas teistes kutseõppeasutustes, nt Võru Kutsehariduskeskuses ja Luua Metsanduskoolis.

Vestlustel osalenud õpetajad eelistavad ülekoolilistele koolitustele enda eriala puudutavaid ja enda seatud eesmärkidele vastavaid koolitusi. Õpetajad toovad eneseanalüüsis ise välja oma koolitusvajaduse ja leiavad vastavalt sellele koolitusi.

Turismiõpetajad käivad regulaarselt stažeerimas ja peavad seda oluliseks. Kuna stažeerimine tekitab tavaliselt suure tööalase koormuse enne ja/või pärast stažeerimist, soovivad õpetajad juhtõpetajalt läbimõeldumat planeerimist ja korraldust, et stažeerimine arvestataks aasta tunnikoormuse sisse.

Iluteenindus ja juuksuritöö

Juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR-is on kõik vajalikud kutseõpetajad olemas - siin töötab 11 kutseõpetajat (2 vanemõpetajat, 7 õpetajat, 2 nooremõpetajat) ja 1 praktikajuhendaja. Intervjuudest ettevõtete esindajatega selgub, et praktikutest on õppetöös osalenud nii Dorpat Tervise kui ka V-Spaa töötajad. Õpetajad on ka Tartu Ülikooli kutsepedagoogika üliõpilastele praktikajuhendajateks. ÕKR õpetajatest vastab kvalifikatsioonile 75%. Kolm kvalifikatsioonile mittevastavat õpetajat õpivad Tartu Ülikoolis kutsepedagoogikat ja lõpetavad 2019/2020 õa. Kõik ÕKR-i õpetajad on ka kursusejuhatajad. ÕKR-i õpetajate keskmine vanus on 45 aastat ning keskmine tööstaaž 9,3 aastat. Õpetajad peavad oma tugevuseks tugevat meeskonnatunnet, avatust ning head omavahelist läbisaamist.

Õpetajad, kellel veel ei ole erialast kutsetunnistust, on seadnud eesmärgiks 5.taseme meisterjuuksuri kutse omandamise. 5.taseme meisterjuuksuri kutsega kutseõpetajad saavad olla nt planeeritava meisterjuuksuri jätkuõppe koolitajateks. Ilutoodete vahendusfirmad teevad ÕKR-iga tihedat koostööd ja panustavad õpetajate koolitamisest ja arendamisest. Kooli ruume kasutatakse iluteeninduse valdkonna töötajatele täienduskoolituste läbiviimiseks ja kooli õpetajad saavad nendel koolitustel tasuta osaleda.

Koduteenindus

Koduteeninduse ÕKR-is on puhastusteeninduse eriala vanglaõppel kaks kutseõpetajat, kel on viienda taseme puhastustööde juhi kutse. Õpetaja ameti kõrval on nad ettevõtjad puhastusteeninduse valdkonnas. Töö praktikuna valdkonnas tagab töömaailma tundmise ja tuleb kasuks töötamisel õpetajana. Tulenevalt sihtrühmast on koolitajad saanud ka väljaõppe toimetulemiseks kinnipeetavatega. Igal kevadel toimuvad vanglahariduse seminarid, mis keskenduvad koostöö arendamisele ja kogemuste jagamisele.

Vanglaõppe õpetajad on suure missioonitundega inimesed. Õpetaja leiab, et tema töö vanglaõpetajana on huvitav, põnev, harjutamisvõimalusi on rohkem kui tavakeskkonnas. Siiski on mõnikord keeruline toime tulla teistmoodi õppijatega. Komisjon soovib leida võimalusi enesetäienduseks ja täienduskoolituseks, et vanglaõppes tekkivate probleemidega toime tulla.

Järeldused

Tugevused

- Alustavat õpetajat toetatakse, tal on mentor, enne tööle asumist korraldatakse sisseelamise hõlbustamiseks Suveakadeemia või Talveakadeemia.
- Õpetajatel on digitehnoloogiline tugi e-õppe osakaalu suurendamiseks ja Moodle keskkonna kasutuselevõtu toetamiseks.
- Õpetajatel on tugev meeskonnatunne, koostööoskused, nad on avatud ning jagavad samu väärtusi, mis teeb võimalikuks moodulite lõimingud, mooduliteüleste hindamisülesannete kasutamise ja koos õpetamise .
- Kutseõpetajad juhendavad praktilist tööd kooli praktikabaasides, saades selliselt pidevalt erialaseid kogemusi.
- Lisaks kutseõpetajatele rakendatakse õppe läbiviimisel praktikuid, mis muudab õppe elulähedasemaks.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Õpetajate koostööaeg kogemuste vahetamiseks, uute õppekavade loomiseks ja õppetöö ühiseks planeerimiseks on napp ja lisaiega on raske leida, sest tunniplaan seda sageli ei võimalda. Komisjon soovib planeerida õpetajatele rohkem koostööaega juba tunniplaani koostamisel.
- Vähestel kutseõpetajatel on täiskasvanute koolitaja kutse. Kuna õppijate hulgas on üha enam täiskasvanud õppijaid, komisjon soovib läbida andragoogika koolitusi ja taotleda täiskasvanute koolitaja kutset.
- Õppetöös osalevad praktikud ei ole enamasti läbinud pedagoogilist ega andragoogilist õpet ning vajavad abi ka nt õppeinfosüsteemi kasutamise osas. Komisjon soovib praktikute kaasamisel pakkuda neile pedagoogilisi ja õppeinfosüsteemiga seotud koolitusi või aja kokkuhoiu mõttes videojuhust.
- Tugi õpetajatele õpilaste erisustega toimetulekuks ei ole piisav, nt vanglaõppes töötavale õpetajale ja juuksuritöö ja iluteeninduse ÕKR-is. Komisjon soovib lisaks projektipõhistele supervisioonidele, mida kool on planeerinud, leida ka teisi võimalusi, sh psühholoogiline tugi, õpetaja toetamiseks. Komisjon soovib teha koostööd vanglaõppes teiste vanglaharidust pakkuvate koolidega nt Ida-Virumaa KHK, kaasates ka erispetsialiste (vanglapsühholoog jms).
- Kutseõpetajatel on raske sobitada stažeerimist oma muu töökoormusega ja tekib tööalane ülekoormus enne või pärast stažeerimist. Komisjon toetab õpetajate soovi planeerida ja korraldada stažeerimine nii, et see oleks aastase tunnikoormuse osa.

3.3 Hindamiskomisjoni peamised järeldused hinnatavate õppekavarühmade osas

Tugevused

- ÕKR-ides on õpetajate vahel suurepärane meeskonnatöö, mis on toonud edu õpetamisel erinevate lahenduste leidmisel, nt mooduli põhine õpe kahe või enama õpetaja koostöös, moodulite hindamine ja kujundav hindamine praktilise töö lõpus kõigi osapoolte osavõtul.

- Õppekavade arendamisse on kaasatud õpetajad, arendamist koordineerivad õppekavahoidjad, arvestatakse nii õpetajate kui õppijate ja tööandjate tagasisidet, mis tagab õppekavade pideva parendamise.
- Õppekavarühmad on teadvustanud erinevatel tasemetel lühikeste töömaailma vajadustele vastavate õppekavade väljatöötamise ning töökohapõhise õppe pakkumise vajaduse ja alustanud vastavate arendustegevuste või nende planeerimisega.
- Õpetajate omavahelise koostööna on praktilised ja elulähedased ülesanded kasutusel nii õppekui hindamismeetoditena, sh ka mooduliüleste hindamisülesannetena ning lõpueksamina, mis seob teooria ja praktika ning on heaks ettevalmistuseks tööelus.
- Läbimõeldud ja sisseastujat toetav vastuvõtuprotsess: motivatsioonikirja kirjutamine, võimalus esitada avaldus kahele erialale. Protsessi on kaasatud tugispetsialist ja karjäärinõustaja, mis võimaldab tugiteenuste vajadust varakult märgata ning saada sisseastumisel karjäärialast nõustamist. Võimalik on esitada sisseastumisavaldus erinevatel aegadel ja lülituda kutsevaliku aasta programmi või vahetada eriala.
- Õppetöö toimub sageli väljaspool kooli autentsetes töösituatsioonides ja koostöös ettevõtetega.
- Alustavat õpetajat toetatakse, tal on mentor, vähendatud kontakttundide arv, enne tööle asumist korraldatakse sisseelamise hõlbustamiseks Suve- või Talveakadeemia.

Parendusvaldkonnad ja soovitused

- Õppekavaarenduses ja praktika läbiviimisel võiks tööandjate roll olla suurem. Praktikakohapoolsed juhendajad osalevad harva koolitustel ja ei ole alati kursis praktika korralduse ega sisuga. Komisjon soovib tihedamat suhtlemist töömaailma esindajatega neile sobival ajal ja leida paindlikud võimalused praktikajuhendajate koolitamiseks, koostöökooli- ja praktikakoha poolsete juhendajate vahel ning õppekavaarenduseks.
- Reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKR-is on õppekohad täitmata, koduteeninduse ÕKR-is õppetööd koolis ei toimu (toimub ainult vanglaõpe) ning toitlustamise ja majutamise ÕKRis õppijate arv väheneb. Komisjon soovib koostada erialade turundusplaani ning kaasata nii koostamisel kui elluviimisel õpilasi, ettevõtjaid ja õpetajaid, võimalusel ka professionaalse turunduseksperdi.
- Komisjon soovib rohkem tutvustada erialasid üldhariduskoolide õpilastele, nt kutsuda õpilasi kooli, näidata praktilisi tunde, tutvustada töökeskkonda. Komisjon soovib õppe pakkumist ka vanemaealistele, ennekõike lühikestel õppekavadel ja/või mittestatsionaarses ja töökohapõhises õppes.
- Mõnikord jääb mooduliteülene hindamine korralduse taha, nt eriala õppetöö graafik ei lähe kokku ülekoolliselt planeeritud hindamispäevadega. Komisjon soovib muuta hindamispäevade korraldust paindlikumaks, et erialade õppe spetsiifikat saaks paremini arvestada.
- Õpetajad koguvad õppijatelt õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta tagasisidet põhiliselt suuliselt. Soovitame koguda õppe käigus õppesisu, -meetodite ja hindamise kohta ka kirjalikku anonüümset tagasisidet, mida saaks analüüsida ja kasutada parendustegevusteks. Komisjon toetab õpetajate ettepanekut saada võimalus ise siseveebis kirjalikku tagasisidet võtta.
- Majutamise ja toitlustamise ning reisimise, turismi ja vaba aja veetmise ÕKR-ide õppekavadel lõpetanute osakaal püsib kooli keskmisest allpool. Komisjon soovib õpingute katkestamise vähendamiseks teha individuaalset tööd õpilastega, erialale õppima asumisel luua õppijatele reaalne pilt erialast, külastada ettevõtteid tööga ja töökeskkonnaga tutvumiseks.

- Koduteeninduse ÕKR-i arengule ei pöörata iluteeninduse ja tekstiili osakonnas piisavalt tähelepanu. Komisjon toetab ÕKR-i soovi viia praegu rakendatav õppekava toitlustuse ja turismi osakonda, kuid soovib luua juurde õppekavasid 2., 3. ja 4.tasemele ning viia kogu ÕKR toitlustuse ja turismi osakonda.